

Ridsporten i Göteborg

Kunskapsunderlag

2019-05-28

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Ändrat av
2018-12-03	1.0	Remissversion	Anna Ekdahl
2019-05-28	2.0	Efter remiss	Anna Ekdahl

Innehåll

Inledning.....	3
Metod och avgränsning	3
Ordlista och förkortningar	4
1 Ridsporten i samhället	5
1.1 Historisk tillbakablick	5
1.2 Ridsportens organisering	5
1.3 Ridsportens betydelse i samhället.....	6
1.4 Särskilda förutsättningar för ridsporten.....	8
2 Ridsporten i Göteborg– en nulägesbeskrivning	11
2.1 Ridsportens organisation och verksamhet i Göteborg	11
2.2 Ridsportens anläggningar	13
2.3 Utmaningar	18
2. 4 Vad kan ridsporten göra?	23
2.5 Omvärlden- hur gör andra?	24
3 Efterfrågan och kostnadsberäkningar	26
3.1 Efterfrågan på ridsport	26
3.2 Uppskattade kostnader	26
3.3 Behovsbeskrivning för ny ridanläggning	27
Bilagor	28
Källor	28

Inledning

Detta kunskapsunderlag är en bilaga till Göteborgs Stads plan för Ridsport. Dokumentet ska fungera som ett underlag framförallt för Göteborgs Stads tjänstepersoner och politiker vid beslut som påverkar ridsporten. Dokumentet revideras vid behov. Kunskapsunderlaget har delats in i olika delar.

Del ett – Ridsporten i samhället

Historisk tillbakablick om ridsporten. Ridsportens organisering, bidrag till samhället, särskilda förutsättningar och forskning.

Del två – Ridsporten i Göteborg

Nulägesbeskrivning om ridsporten i Göteborg. Redovisning av material som samlats in under utredningens gång. Utmaningar som ridsporten upplever i Göteborg och omvärldsbevakning.

Del tre – Ridsporten i framtiden

Beskrivning av efterfrågan på ridsport i Göteborg samt uppskattade kostnader för drift, underhåll och att bygga nya ridanläggningar och ridvägar.

Metod och avgränsning

Arbetet med en uppdaterad plan för ridsporten har samordnats av idrotts- och föreningsförvaltningen i samarbete med fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och park- och naturförvaltningen. Representanter från de fyra förvaltningarna har ingått i arbets- och styrgrupp. Arbetsgruppen har haft en nära dialog med ridsportförbundet på distrikts- och nationell nivå och med ridföreningar i kommunen.

En enkät gick ut till de ridföreningar som 2017 var medlem i ridsportförbundet och/eller sökte bidrag från idrotts- och föreningsförvaltningen. Av 20 föreningar svarade 18 som var fördelade på 15 anläggningar. Representanter från arbetsgruppen har besökt ridanläggningarna och har träffat föreningarna i enskilda och gemensamma möten och har lämnat synpunkter på materialet.

Dialog har även skett med andra intressenter. Ett seminarium om ridsporten i Göteborgsregionens kommuner har arrangerats. Delar av arbetsgruppen har genomfört studiebesök på ridanläggningar i andra kommuner. Under arbetets gång har berörda nämnder informerats om uppdraget.

Göteborgs Stads plan för ridsport 2020-2024 och kunskapsunderlag fokuserar på hästverksamhet som bedrivs i ideell föreningsform. En bred betydelse av begreppet *ridsport* har använts där inte bara Svenska Ridsportförbundets grenar har inkluderats utan även andra grenar inom häst- och ridsport. Åtgärderna riktar sig till alla ridföreningar, med eller utan ridskola, som vi kallar för *Ridanläggningar med föreningsverksamhet*.

Ordlista och förkortningar

Ordlista & Förkortningar	
Beteshage	Ängsmark för bete
Clinic	Seminarium, träningsläger eller kurs med en expert inom ett särskilt område.
Hästboende	Hästanläggning/hållning integrerat i samma område som bostäder.
Hästbox	Inbyggd större uppställningsplats för häst i stall där hästen går fritt i boxen.
Hästsektorn	Indelning av hästhållning i tre huvudinriktningar: 1. Näringsverksamhet med hästar inom jordbruket. 2. Hästsport med stor andel näringsverksamhet inom trav- och galoppsport. 3. Hästsport med stor andel ideell fritidsverksamhet, främst ridsport.
Hästturism	Näringsverksamhet i form av tjänster och tillhandahållande av ridleder.
Hästunderstödd terapi	Används som habilitering och rehabilitering för personer med fysisk funktionsnedsättning och syftar till förbättrad balans, muskulatur och koordination och som tilläggsterapi vid psykisk ohälsa för att öka välmående, bättre kroppskänedom, självförståelse och självförtroende.
Lösdrift	Djurhållning som innebär att hästarna går ute och strövar fritt större delen av tiden.
Lösgående djur	Innebär att djuret inte står uppbundet (som i spilta).
Paddock	Ridbana utomhus, ofta inhägnad med staket.
Pararidning	Licensierad ryttare med funktionsnedsättning indelade i 4 klasser.
Ponny	Högsta mankhöjd 148 cm
Rasthage	Ytor utomhus för rastning av hästarna, oftast i direkt anslutning till stall/manege.
Ridanläggning	Anläggning som ofta består av följande lokaler och mark för ridning: manege, stall, paddock, personalutrymmen, utbildningslokaler, sanitära utrymmen.
Ridhus/Manege	Ridbana inomhus
Ridskola	Ridundervisning i grupp, uppdelade efter färdigheter, som leds av utbildad instruktör enligt Svenska Ridsportförbundets krav. Lån av häst ingår i avgiften.
Ridsport	Grenar: hoppning (75 %), dressyr (22 %), fälttävlan (2 %), övriga (sportkörning, mounted games, parasport, distansritt, working equitation, reining, voltige)
Ridstig	Stig som röjs och markeras för ridning men inte en anlagd väg.
Ridväg	Särskilt anlagd 1,5 till 2 meter bred ridväg
Spilta	Mindre öppen (tre väggar) uppställningsplats för häst i stall genom uppbinding.
Stall	Uppstallning av hästar i spiltor eller boxar inomhus.
SvRF	Svenska Ridsportförbundet
VGIF	Västra Götalands Idrottsförbund

1 Ridsporten i samhället

1.1 Historisk tillbakablick

Ridning och hästar har historiskt haft en viktig betydelse i samhället i flera sektorer som transport, jordbruk och inom armén. När hästarna i armén allt mer började ersättas med motordrivna fordon lånades hästarna ut till ridverksamheter och ridskolorna bildades. År 1948 bildades Ridfrämjandet med syfte att göra ridsporten till en folksport och fördelaktiga lån gavs för ridanläggningar. Den svenska modellen där ridning är en breddidrott och 70 procent av ridskolorna drivs av ideella föreningar är unik internationellt sätt. Ridsporten förändrades från att vara en aktivitet och idrott för män till att inkludera fler kvinnor. Svenska Ridsportförbundet bildades 1993 genom en sammanslagning av Svenska Ridsportens Centralförbund, Lantliga Ryttarföreningars Centralförbund, Ridfrämjandet och Svenska Ponnyföreningen.¹

1.2 Ridsportens organisering

Ridning och andra hästverksamheter är populära fritidsaktiviteter i Sverige. Organisationsformen varierar men bedrivs främst i ideella föreningar. Svenska Ridsportförbundet är det enda specialförbundet inom häst- och ridsport som ingår i Riksidrottsförbundet och har nästan 900 medlemsföreningar och över 150 000 medlemmar (2016).² Förbund som inte ingår i Riksidrottsförbundet är Svenska Islandshästförbundet och Svenska Poloförbundet.

En stor del av alla rid- och hästaktiviteter i Sverige bedrivs i privata stall som fritids- och friluftaktivitet utan kommersiellt syfte. En del anläggningar drivs som företag men erbjuder liknande utbud som de flesta föreningar såsom ridskola, träningsverksamhet och/eller uppställning av hästar. Ridskolans riksorganisation är en samlingsorganisation för alla ridskolor i Sverige, oavsett organisationsform. Cirka 70 procent av ridskolorna i landet drivs av ideell förening, 30 procent drivs av företag/entreprenörer³.

Hästnäringens nationella stiftelse är en organisation för verksamheter som inkluderar hästar. De uppger att det finns 360 000 hästar i Sverige och att hästnäringen omsätter nästan 72 miljarder och skapar 38 000 jobb⁴.

Ridskola, träning och tävling

Träningsverksamhet inom ridning genomförs i olika former. Grupplektioner där lån av häst ingår i avgiften brukar kallas för ridskola och ger fler möjlighet att rida och utveckla sitt hästintresse utan att äga en häst. Utbildade ridlärare håller i ridlektionerna, indelning i grupper görs efter färdighet och gren och lektioner är oftast en gång per vecka. Ryttare med egen häst kan oftast delta och ridskolans hästar lånas ofta ut till klubb tävlingar på anläggningen. Ridskola kan bedrivas av

---

¹ Svenska Ridsportförbundet (Hämtad: 2017-03-30)

² Svenska Ridsportförbundet (Hämtad: 2017-03-31)

³ Ridskolornas Riksorganisation & Augur marknadsanalys (2010)

⁴ Hästnäringens nationella stiftelse (2018)

en ideell förening, privat aktör eller genom samarbete. Drygt hälften (450) av ridföreningarna i Svenska Ridsportförbundet driver ridskola⁵.

De som satsar på ridsport köper oftast en egen eller blir medryttare på någon annans häst för att kunna träna och tävla mer. De flesta ridanläggningar har platser som de hyr ut för uppställning av hästar. På en föreningsdriven anläggning är det vanligtvis till medlemmarnas hästar. De kan delta i ridskolan, särskilda träningsgrupper eller mot särskild avgift använda ridhuset på egen hand när det är ledigt. De tillbringar ofta många timmar i stallet och är engagerade i föreningens aktiviteter och tävlingar. Vissa ridföreningar har inte ridskola utan organiserar tränings- och tävlingsverksamhet samt erbjuder uppställning av medlemmarnas hästar. För att delta i en ridtävling krävs en rytthälsocertifikat som delas ut av ridföreningarna. Kraven är att föreningen är medlem i ridsportförbundet och arrangerar eller är medarrangör till en ridtävling. Alla ryttare som tävlar är alltså medlem i en förening oavsett var de tränar och har sin häst.

Många rider inte för att tävla eller träna i organiserad form utan som en friluft- och fritidsaktivitet, där naturen kan fungera som anläggning. Vissa har egen häst eller tar hand om någon annans häst och behöver inte vara medlem i en förening.

1.3 Ridsportens betydelse i samhället

Föreningsliv och folkhälsa

Fysisk aktivitet och rörelse är viktigt för folkhälsan och särskilt betydelsefullt är det att få med sig positiva upplevelser från uppväxtåren eftersom det påverkar fysiskt aktivitet senare i livet. Ridning bidrar till folkhälsa och fysisk aktivitet genom ridning och stallarbete. Närhet till djur och att vistas i naturen ger i sig positiva hälsoeffekter och under 2018 godkände skatteverket ridning som aktivitet för friskvårdsbidrag⁶. I kulturella ekosystemtjänster ingår funktioner som naturens tillhandahåller som till exempel friluftsliv, naturens betydelse för hälsa och estetiska värden. Ridning i naturen ger positiva hälsoeffekter och hästgårdar och beteshagar kan bidra till landskapsbilden.⁷

Det ideella föreningslivet är en viktig mötesplats och fungerar som en demokratiskola. Ridsportförbundet skapar möjlighet till ledarskap och ideellt engagemang för alla åldrar och det är ett krav att det finns ungdomssektion från klubb till förbunds nivå. Inom ridsporten finns inget krav på att tävla och var och en bestämmer ambitionsnivån. Ridsporten stämmer in i riksidrottsförbundets vision med fokus på livslångt idrottande för alla. Att ta ansvar för en häst kräver samarbete som skapar förutsättningar för möten över generationer.

Flickor och fritidsgård

I statistiska centralbyråns undersökning av svenska folkets levnadsförhållanden svarar drygt var femte kvinna i åldern 16–29 år att de ridit någon gång under de senaste 12 månaderna, motsvarande siffra för män är sju procent⁸. Ridsport är den

⁵ Ridsportförbundet (Hämtad: 2017-03-31)

⁶ Skatteverket (2018)

⁷ Boverket (2019).

⁸ SCB (2017)

sjätte största barn och ungdomsidrotten (deltagartillfällen 7–25 år, 2016) och den idrott som genomför näst flest aktiviteter. Ridsporten är flickdominerad och drygt 90 procent av utövarna är flickor/kvinnor.⁹ I ridsporten tränar och tävlar kvinnor och män tillsammans. Indelning sker efter nivå istället för ålder och kön. En ridanläggning är bemannad större delen av dygnet och stallet fungerar ofta som en fritidsgård för barn och unga, särskilt för flickor.

Funktionsnedsättning

Ridsporten är en av de största idrotterna för personer med funktionsnedsättning. Pararidning inkluderar fritidsridning för personer med nedsättning av en fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som delas in i synnedsättning, rörelsenedsättning och utvecklingsstörning. Hästen ger möjlighet att ersätta funktioner som saknas eller är begränsade exempelvis för personer med nedsatt syn att hoppa över hinder, personer med fysisk funktionsnedsättning att komma ut i naturen eller att skapa sammanhang och gemenskap för personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Pararidning är integrerad i Svenska Ridsportförbundets medlemsföreningar istället för Svenska Parasportförbundet. Därför är det svårt att veta antalet utövare inom pararidning men uppskattningsvis är det cirka 4000. Ungefär hälften av landets ridskolor erbjuder riktad verksamhet för personer med funktionsnedsättning men det är också vanligt med integrering i ordinarie grupper. Pararidning är en paralympisk idrott indelad i fyra grader.

Rehabilitering och ridterapi

Samvaro med djur och vistelse i naturen används inom fysisk- och psykisk rehabilitering. Ridning i terapeutiskt syfte kallas för ridterapi eller hästunderstödd terapi om hästen används från marken. Syftet beror på patientens behov. Rehabilitering och återhämtning från till exempel depression, ångest och stress genom ridterapi har visat sig kunna sänka puls, blodtryck och stresshormoner. I studier där ridning har ingått som behandling, är förbättrad kroppskänedom, balans, ökad muskelavspänning, smärtlindring, bättre sömn, sänkt ångest och förbättrad självkänsla, exempel på dokumenterade effekter.¹⁰ En studie på Sahlgrenska Akademien visade att ridning gav god återhämtning och upplevd hälsa hos strokepatienter¹¹. Ridning har också använts som fysisk aktivitet på recept för en bättre hälsa, ökad kroppsmedvetenhet och att reducera stress¹².

Elitidrott

Elitidrotten är viktig för att ge förebilder och öka intresset för idrotten. Det bidrar också till bevakning i media, idrottsturism och till evenemangsnäringen. Sverige arrangerar stora tävlingar för ridsporten och har stora sportsliga framgångar inom ridsport. Media rapporterar ofta från större ridsporttävlingar.

Hästturism & hästnäring

Andra verksamheter inom hästnäring är exempelvis turridning i naturen, trav och avel. Hästturism kan bidra till att utveckla besöksnäringen och stärka destinationer i och utanför den centrala staden. Hästar kan användas i naturvårdsinriktad

---

⁹ Riksidrottsförbundet (2016)

¹⁰ Vårdguiden 1177 (2015)

¹¹ Sahlgrenska Akademien (2017)

¹² Göteborgs-Posten (2017)

skogsskötsel, och uttag av skog med häst minskar, enligt stadens skogspolicy (2014), risk för markskador.

Öppna landskap och kulturmiljö

Hästhållningen har fått en allt större betydelse för att bevara öppna landskap. Häst- och ridverksamhet utgör en viktig resurs för natur- och kulturmiljövården. Det är viktigt att lokalisering, utformning och skötsel av ridanläggningar planeras med hänsyn till natur och kulturmiljövård. Bete bör ske på traditionella betesmarker istället för åker och odlingsbar mark. Ridsport och hästar spelar många gånger en viktig betydelse för att bevara kulturmiljövården, landsbygd och grönområden. När äldre byggnader används för ökad hästhållning bidrar det till att hålla gårdsbebyggelsen vid liv och vårda ett kulturarv.

1.4 Ridsportens särskilda förutsättningar

Ridning som fritidsaktivitet och tävlingsidrott bidrar till samhället och bygger på stort ideellt engagemang. Ridsporten kan söka stöd och bidrag för sin verksamhet och drift av anläggning. För ridsporten finns några särskilda förutsättningar som är viktiga att känna till.

Myndighetskrav

Ridverksamhet bygger på hästen som behöver foder och kräver tillsyn och skötsel stora delar av dygnet. Det innebär höga kostnader och kräver särskild kompetens. Ofta har ridföreningar anställt personal med högskoleutbildning och föreningen ansvarar för att följa arbetsmiljölagen. Utbildade ledare är viktigt ur ett säkerhetsperspektiv. Ridskola är tjänst enligt konsumentverket och kontrolleras

under produktsäkerhetslagen. En ridanläggning måste följa krav från olika myndigheter bland annat gällande djurhållning och hantering och spridning av gödsel. Djurskyddsföreskrifterna är miniminivåer och ytterligare åtgärder kan behövas för en god hästvelfärd.

Kostnader och avgifter

Snittpriset för en ridlektion i Sverige är 135 kr för barn, 165 för junior och 205 kr för senior. Generellt är priserna högre i storstäder än på landsbygden. Antal lektioner som en häst kan gå per dag är begränsad vilket gör att avgiften i ridskolan är per lektion och att kostnaden blir högre att rida på ridskola flera gånger per vecka. Men att vara på ridanläggningen och umgås med hästarna är gratis. Ridning kräver en del säkerhetsutrustning men oftast lånas den ut gratis på

HÄST & HÄSTHÅLLNING

Hästar är flockdjur – de mår bra av att vara tillsammans med andra hästar. Hästar har stort rörelsebehov – de behöver stora ytor för att röra sig i alla gångarter. Hästar är flyktdjur – blir de skrämda kommer de att springa bort från hotet. Hästen väger cirka 0,5 ton – en olycka kan få förödande konsekvenser.

Det finns olika typer av hästhållning. Traditionellt står hästarna i ett stall, antingen i spiltor eller boxar, på natten och går i rasthagar på dagtid när det inte används i verksamheten. Lösdrift är en anläggning där hästarna går utomhus större delen av dygnet.

JORDBRUKSVERKET & LÄNSSTYRELSENS KRAV

Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för djurskyddet. Stall med minst fyra hästar ska godkännas enligt tillstånd § 16. Länsstyrelsen utfärdar och kontrollerar tillstånden som anger antalet ridskolehästar och inackorderade hästar som får finnas på anläggningen. Särskilt höga kunskapskrav ställs på de ansvariga för att bedriva ridskola.

ridskolan. Även de som har egen häst och tränar och tävlar inom ridsporten betalar avgifter utifrån anläggningens kostnader.

Stort föreningsansvar för ridanläggningar

En ridanläggning är omfattande och består av flera byggnader och markområden som stall, ridhus, paddock, hagar och betesmarker. För att driva, underhålla, och anpassa anläggningar efter myndighetskrav krävs kunskap och stora ekonomiska insatser. För ridföreningar med egna anläggningar ställs höga krav på styrelsen och ideellt engagerade inom ridsporten. Förutom kompetens inom olika områden behövs tid och möjlighet att sköta kontakt med myndigheter på dagtid.

En rapport från *Sveriges Kommuner och Landsting* (SKL) visar att kommuner sällan bygger anläggningar för ridsport. För de traditionella lagidrotterna samt friidrotten driver kommuner majoriteten av anläggningarna, medan de större ridhusen/ridhallarna ägs och drivs främst av ideella föreningar. Kommuner äger något fler anläggningar än privata aktörer men när det gäller driften är förhållandet det omvända. Det kommunala ägandet av ridanläggningar har ökat successivt från 120 (1990) till 150 stycken (2014).¹³ Trenden gäller inte Göteborg där varken ridsportförbundet eller Göteborgs Stad har drivit frågan om kommunalisering av ridanläggningar.

Ridsportförbundet konstaterade efter en kartläggning 2011 att anläggningar för ridskolor och ryttaföreningar ofta är mer slitna än andra idrottsanläggningar. Ridsporten låg långt efter jordbruket i att använda tekniska lösningar. För att hjälpa föreningarna med rådgivning tog Ridsportförbundet fram skriften *Hästanläggning – en guide* tillsammans med experter inom bland annat hästhållning, arkitektur, och djurskydd, hästhälsa och arbetsmiljö. Förbundet har även tagit fram andra dokument för att öka kunskapen om ridanläggningar såsom *Att bygga för häst*, *Idrottsanläggningar för ridsport - checklista*, *Hästhållning med kvalitet – checklista för egentillsyn för ridskolor* och *Hästen och hållbar utveckling*. Ridsportdistrikten genomför besök på ridanläggningarna där ett särskilt protokoll används för att kontrollera kvalitén på verksamheten. De som når upp till kraven får en Kvalitetsmärkt ridskola.

Markbehov och målkonflikter

I markfrågan kan finns det både synergieffekter och målkonflikter med andra verksamheter som jordbruk, natur- och skogsskötsel, friluftsliv. Ridanläggningar är ytkrävande och behöver förutom stall och ridhus även uteridbana, rasthagar, beteshagar och parkering. I anslutning till anläggningen är det viktigt med ridvägar så att både häst och ryttare kan komma ut i naturen. Särskilt i storstadsområden där det är ont om mark uppstår målkonflikter när marken blir intressant för exploatering för bostäder och till andra verksamheter. Cirka hälften av landets kommuner uppger att de har mark avsatt för ridverksamhetens behov i sina översiktsplaner¹⁴.

Djurhållning påverkar omgivningen negativt genom bland annat lukt, damm, buller, flugor, ljus från strålkastare och spridning av allergener. Tidigare fanns riktlinjer för avstånd mellan bostadsbebyggelse och hästanläggning men numera

¹³ SKL (2014)

¹⁴ Ridskolornas Riksorganisation och Augur marknadsanalys (2010)

prövas lämpligheten från fall till fall. Antalet hästar i samhället har ökat, särskilt i tätortsnära miljöer och därför har Boverket tagit fram *Vägledning för planering för och invid djurhållning*. Den ska fungera som stöd för kommuner för att undvika och förebygga olägenheter gentemot grannar i samband med planläggning eller vid prövning av bygglov. Generellt gäller att påverkan på omgivningen ökar med antalet djur på begränsad yta. Allergi mot hästar är ganska vanligt och många får problem redan vid relativt låga halter av hästallergener. Allergener sprids främst inom 50 – 100 meter från hästanläggningen. Enligt forskarna är risken för spridning via personer som haft djurkontakt väsentlig varför det är viktigt med möjlighet till dusch och klädombyte på ridanläggningar för att minska risken för spridning till offentliga miljöer¹⁵.

Bidragssystemet gynnar inte ridsporten

Centrum för idrottsforskning har under flera år undersökt jämställdheten inom idrottssverige. När det statliga och kommunala stödet till idrotten analyserats är slutsatsen att offentligt stöd till föreningsidrotten indirekt gynnar pojkars idrottande. Bidrag ges per aktivitet och deltagartillfälle vilket främjar lagidrotter med stora träningsgrupper och många träningstillfällen. Enligt statistiken dominerar pojkar lagidrotter och flickor ägnar sig mer åt individuella idrotter. Det offentliga stödet går i högre grad till tävlingsidrott än motionsverksamhet och gynnar i större utsträckning aktiviteter som domineras av pojkar än av flickor.¹⁶

Nya målgrupper till ridsporten

Idrottsrörelsen har spelat en stor roll i att ta emot och integrera nyanlända sedan 2015. Riksidrottsförbundet fick ökat stöd för att arbeta med integration från 32 miljoner 2015 till 64 miljoner 2016. Studier av integrationsprojekt visar att för flickor födda utanför Europa är den sociala aspekten viktig medan pojkar med utländsk bakgrund vill "bli någon". Idrotten kan också vara selekterande och socioekonomisk bakgrund har stor betydelse för vem som kan idrotta och vilken idrott som är möjlig för olika grupper. Särskilt lågt deltagande inom idrotten har muslimska kvinnor och flickor¹⁷.

Inom ridsporten är flickor med utländsk bakgrund och personer från socioekonomiskt utsatta områden få. Rapporten *En ridsport för alla* har analyserat ridsporten ur ett inkluderingsperspektiv och studerat olika integrationsprojekt inom ridsporten. Motivet för ridföreningarna var att skapa ökad integration, möten mellan svensk och utländsk kultur och locka nya grupper till ridsporten. De största utmaningarna upplevdes vara brist på långsiktighet, ekonomiska förutsättningar efter projektmedlen var slut och transport till och från anläggningen. Andra svårigheter var språk, samarbete med skolor, ledare och kontinuitet. Föreningarna uttryckte behov av strukturella förändringar som kollektivtrafik till anläggningar och lägre avgifter. Fördelar som upplevdes var närhet till djur och natur, avkoppling och att lära sig om svensk kultur.

Enligt en studie från riksidrottsförbundet av de som idrottar i en förening (13–20 år) svarade 28 procent av flickor med svensk bakgrund att de är med i en

---

¹⁵ Boverket (2011)

¹⁶ Centrum För Idrottsforskning (2018)

¹⁷ Hedenborg & Hellborg (2017)

ridförening, 10 procent av flickor med utländsk bakgrund, 3 procent av pojkar med svensk bakgrund och 0 procent pojkar med utländsk bakgrund¹⁸.

Olika aktörer inom ridsporten

Den som vill satsa och utvecklas inom en idrott behöver förr eller senare köpa egen utrustning. Inom ridsporten innebär det att köpa en häst som kräver daglig tillsyn och en stallplats. En del hästägare har egna stall hemma men det är också vanligt att hyra en stallplats någon annan stans. De flesta föreningar erbjuder ett begränsat antal stallplatser på anläggningen för medlemmarnas hästar, vilket innebär att medlemmarna betalar för att förvara sin utrustning i föreningsdrivna anläggningar med kommunalt stöd. Många medlemmar med egna hästar sitter i styrelsen och är ideellt engagerade i föreningen.

Vissa ridanläggningar drivs av en privat aktör som samarbetar med en förening. Ansvarsfördelningen kan se olika ut både vad gäller drift och aktiviteter. Det offentliga bidraget är avsatt till det ideella föreningslivet och det kan ibland vara svårt att avgöra vem som ansvarar för vad och därmed handlägga bidrag till ridsportens verksamhet.

2 Ridsport i Göteborg - nulägesbeskrivning

2.1 Organisation och verksamhet

Svenska Ridsportförbundet består av 19 distrikt, där ett är Göteborgs- och Bohusläns Ridsportförbund.¹⁹ Distriktet har totalt 55 medlemsföreningar varav 18 (16 ridföreningar och två stadslantgårdar) i Göteborgs kommun. Enligt riksidrottsförbundet statistik över antalet deltagartillfällen (7 – 25 år) ligger ridsporten på fjärde plats i Göteborg bland flickor²⁰. Räknet på antalet aktiva medlemmar (7–25 år) är ridsporten fjärde störst bland flickor och åtta totalt²¹. De två stadslantgårdarna tillhör 4H organisationen och har många olika djur och aktiviteter på anläggningarna och bedriver även ridskola. En förening tillhör hästpoloförbundet och en regionsammanslutning tillhör islandshästförbundet men har inga medlemsföreningar med islandshästridning i Göteborg.

Av 20 ideella ridföreningar (varav en regionalsammanslutning) som inkluderades i kartläggningen valde 18 att delta. Sammanlagt hade de som besvarade enkäten cirka 5500 medlemmar (2016). Den största föreningen hade 982 medlemmar och den minsta 30 medlemmar. Nästan alla var aktiva medlemmar (idrottsutövare, ledare eller förtroendevald). Cirka 3200 var bidragsberättigade medlemmar (7–25 år eller över 65 år), varav 93 procent flickor och sju procent pojkar. Andelen män ökade i grupperna över 65 år samt personer med funktionsnedsättning.

Ridskola och ungdomsverksamhet

På 13 anläggningar bedrivs ridskola, i nio fall är det föreningarna som driver ridskolan och på fyra anläggningar är det en privat aktör. Totalt går cirka 3900 personer i ridskola varav 2200 är barn och ungdomar. Det är kö till i princip alla

---

¹⁸ Riksidrottsförbundet (2010)

¹⁹ Svenska Ridsportförbundet (2017)

²⁰ Riksidrottsförbundet (2017)

²¹ Riksidrottsförbundet (2018)

ridskolor och längst är kön för barn- och ungdomar i nybörjargrupper. Föreningarna uppger att cirka 1000 barn och ungdomar står i kö till ridskola på dessa anläggningar. En ridlektion på en ridskola i Göteborg kostar i snitt 179 kr för barn och ungdom och är 45 – 60 minuter. Vanligtvis tillkommer teoretisk undervisning och skötsel av hästen innan och/eller efter lektionen. Andra aktiviteter som är vanliga är lägerverksamhet, prova-på-ridning och tränings- och tävlingsverksamhet för ungdomar. Hälften av de 18 ridföreningarna samarbetar med stadsdelarna och en tredjedel med skolidrotten. Cirka hälften av föreningarna erbjuder ridning för personer med funktionsnedsättning varav cirka 100 personer deltar i ridskolan. Flera föreningar uppger att personer med funktionsnedsättning så långt som möjligt integreras i de ordinarie grupperna och att de inte redovisas i en separat kategori.

Figur 1. Ridanläggningar med föreningsverksamhet i Göteborg

Bidrag till ridsporten

Av 20 ridföreningar i Göteborg var 75 procent bidragsgodkända 2017. Ridföreningarna i Göteborg fick 1,1 miljon i lokalbidrag (2017), fyra (av 13) nådde taket på 150 000 kr. Tolv föreningar sökte aktivitetsbidrag 2017 och tio fick socioekonomiskt differentieringsbidrag på totalt 40 000 kronor. Åtta ridföreningar delade på knappt 3 miljoner (2017) i särskilt driftsbidrag. Två lantgårdar med viss ridverksamhet fick särskilt verksamhetsbidrag. Under åren 2010 – 2017 fick ridföreningarna 3,4 miljoner i investeringsbidrag och 8,2 miljoner i kommunal borgen. Några föreningar uppger att de tidigare sökt bidrag men tycker att det innebär för mycket arbete i relation till storlek.

2.2 Ridsportens anläggningar i Göteborg

I Göteborg finns cirka 5000 hektar jordbruksmark vilket utgör 10 procent av kommunens totala landyta. Göteborgs Stad har tidigare köpt in lantgårdar som reserv för framtida byggnationer och äger hälften av jordbruksmarken. Det finns cirka 60 gårdar i den kommunala markreserven som arrenderas till framförallt hästverksamheter med bland annat ridanläggningar.

Ägande av ridanläggningar

De 18 föreningar som deltog i enkätundersökningen 2017 finns på 15 ridanläggningar. Tre föreningar delar på en anläggning och en förening hyr in sig på andras anläggningar. Fyra anläggningar ägs av privata aktörer som samarbetar med en förening. Tre anläggningar ägs helt av kommunen. Åtta anläggningar har ett delat ägande av mark och byggnader mellan kommun och förening. I de flesta fall har anläggningen ursprungligen ägts i sin helhet av kommunen och arrenderats till ridsporten. Efter hand som verksamheten har vuxit och ridföreningarna har behövt större anläggningar har de med hjälp av bidrag uppfört byggnader på kommunal mark. En förening äger marken där de uppfört byggnader. Mark för sommarbete arrenderas ibland av Göteborgs Stad men ofta av privata aktörer inom eller utanför kommunen.

Avtal mellan kommunens och ridsporten

Kommunens fastigheter som arrenderas till ridsporten har förvaltades tidigare av fastighetskontoret och idrotts- och föreningsförvaltningen. Sedan juli 2017 har fastighetskontoret tagit över förvaltaransvaret helt²². Park och naturförvaltningen

VEM GÖR VAD?

Idrotts- och föreningsförvaltningen ansvarar för bidrag och rådgivning till föreningslivet. För att söka generella bidrag ska kraven för bidragsgodkänd förening uppfylls. Bidrag delas ut per aktivitet och deltagare som är 7 – 25 år, över 65 år och för alla över 7 år med funktionsnedsättning. Lokalbidrag ges för bidragsgrundande kostnader i egna eller långtidsförhyrda lokaler upp till 65 % av kostnaderna och max 150 000 kr. Bidraget utgår från antal medlemmar. Selektiva bidrag kan sökas för drift och investeringar på egna anläggningar. Beslut fattas i varje ansökan. Investeringsbidrag ges med högst 50 % av kostnaderna och kommunal borgen med max 75 % och kräver avtal på 10 år. Särskilt driftsbidrag ska ge möjliggöra föreningsdrift av anläggningar som i huvudsak riktar sig till barn och unga. Särskilt verksamhetsbidrag ska stötta verksamheter som på ett betydelsefullt sätt förbättrar möjligheten till en aktiv fritid för barn och unga.

²² Göteborgs stad (2018)

arrenderar en del ej planlagd naturmark till häständamål. Verksamheter får i vissa fall tillfälligt använda allmän platsmark utan avtal men behöver då söka polistillstånd.

Göteborgs Stad äger fastigheter som arrenderas till ridsporten men driver inte någon ridverksamhet. Typ av avtal och avtalstid varierar. De kortaste avtalen är ett år och det längsta är tomträtt. Ansvar för underhåll och investeringar på anläggningen regleras i avtalen. Vilket ansvar Göteborgs Stad tar beror på typ av avtal, om marken är planlagd och för vilket ändamål.

Omfattning och standard på ridanläggningar

En ridanläggning består av flera byggnader och markområden. Av 15 anläggningar är det ett ridområde som varken har stall eller ridhus. Ridning sker på utomhusbanor och hästarna står uppstallade på andra platser. En av stadslantgårdarna har inget ridhus och den

andra har ett enklare ridhus med tillfälligt bygglov. Några anläggningar har flera ridhus. På anläggningarna finns totalt 532 hästar. Av dessa används 335 hästar i ridskolan och föreningarna äger 238 hästar.

Andra funktioner som är vanliga på en ridanläggning är klubb- och cafélokal, teorisal och kontor. Två tredjedelar av anläggningarna har omklädningsrum med dusch och wc. Hälften av anläggningarna har någon anpassning för personer med funktionsnedsättning. På 40 procent av anläggningarna finns det möjlighet till övernattning och lägerverksamhet.

Föreningarna uppgav att några vanliga brister är att det saknas separat omklädning för flickor och pojkar, utrymmen för personal och tillräcklig ventilation. Storlek på boxar och hagar är i vissa fall för små och vägen fram till anläggningen är ofta osäker. Två föreningar har dispens att driva verksamheten eftersom stallen inte når upp till myndighetskraven.

Geografisk spridning av ridanläggningar i Göteborg

Göteborgs Stads stadsdelar delas ibland in i fyra regioner. Fördelningen av de 15 ridanläggningar är att det finns 9 anläggningar på Hisingen, Väster har 4 anläggningar och Centrum och Nordost har en anläggning vardera.

VEM GÖR VAD?

Fastighetskontorets primära uppdrag är att äga, förvalta och exploatera Göteborgs Stads mark med fokus på bostäder. Sedan 2018 har strategiskt markansvar för bland annat idrott förstärkts. Fastighetskontoret förvaltar och upplåter kommunal mark och byggnader till andra förvaltningar och till olika verksamheter bland annat till ridsporten. Det finns olika typer av avtal såsom jordbruk-, lägenhets-, gårds- och sidoarrende, samt tomträtt. Fastighetsnämnden kan skriva avtal på upp till tio år, längre avtal kräver beslut i kommunfullmäktige.

VEM GÖR VAD?

Stadsbyggnadskontoret planerar stadens markanvändning genom att ta fram översiktsplaner, program, fördjupade översiktsplaner och detaljplaner. Översiktsplanen förändras i takt med att staden utvecklas. I planen markeras områden med särskilt stora värden för fritidsaktiviteter, friluftsliv och rekreation. I detaljplaner anges den specifika användningen av fastigheten, till exempel ridanläggning eller anläggning för fritidsändamål. Ridvägar markeras inte ut i översiktsplaner men kan inkluderas i fördjupade översiktsplaner och detaljplaner.

Ridanläggningar i samhällsplaneringen

Tio ridanläggningar och ett ridområde prioriterades i utredningen 2004 och markerades i översiktsplanen 2009 som *rekreationsanläggning och område med särskilt stora värden för naturvård, friluftsliv, landskapsbild eller kulturlandskap*. Fyra ridanläggningar har detaljplan (ridanläggning eller fritidsändamål). Ridanläggningar finns inte med i kommunens kartverktyg. Ridvägar är inte markerade i översiktsplan. Det saknas riktlinjer för hantering av ridanläggningar i planeringen. Boverkets *Vägledning för planering för och invid djurhållning* kan ge visst stöd²³.

Ridvägar

Det finns cirka 70 kilometer ridvägar i Göteborgs Stad. Mellan åren 2007 – 2009 satsades 20 miljoner på ridvägar i Göteborg, huvudsakligen i anslutning till de prioriterade anläggningarna men även för att binda samman ridanläggningar. Målet var att bygga säkra ridvägar med bra kvalitet för att minska framtida underhåll.

Figur 2. Ridvägar och ridrastplatser i friluftskartan

²³ Boverket (2011)

RIDNING OCH ALLEMANSRÄTTEN

Ridning i naturen regleras och omfattas av allemansrätten. Det är tillåtet att rida i skog, mark och på enskilda vägar så länge marken inte skadas. Var rädd om naturen, undvik att rida på känsliga marktyper eller skogsstigar då marken är mjuk och lätt trampas sönder och skydda värdefulla träd från barknag, rotskador eller påfyllnad av material. Om ridning sker i återkommande verksamhet krävs tillåtelse av markägaren. Allemansrätten gäller även i större häst- och beteshagar.

Göteborgs Stads ridvägar är skyltade för ridning men saknar belysning. Ridvägar och ridrastplatser är markerade i friluftskartan på Göteborgs Stads hemsida. På ridvägar är det tillåtet att promenera, cykling och att köra moped är förbjudet. Ett fåtal vägar är skyltade som kombinerad gång-, cykel- och ridväg. Att rida och köra häst är tillåtet på allmänna vägar men inte på vandringsleder och promenadstigar.

I städer och tätbebyggda områden är separata ridvägar viktiga ur säkerhetssynpunkt.

Tydlig skyltning för ryttare och allmänhet

behövs och belysning gör det möjligt att använda ridvägen kvällstid och på vintern. Vid korsning med biltrafik behövs säkra övergångar, helst i skilda plan, men annars med högt placerade trafikljus med långa tidsintervall så att en hel grupp kan passera. Vid ridskolor behövs en väg som går att rida runt eller en säker vändplats. Ridskolans slingor ska gå att rida runt under en lektion, cirka 45 – 60 minuter. En längre ridväg används vid ridläger, av medlemmar med egna hästar och ryttare från närliggande stall. De ger förutsättningar för längre uteritt och att på ett säkert sätt rida mellan ridanläggningar. Ridleder möjliggör utveckling av turridning och hästturism.

VEM GÖR VAD?

Park- och naturförvaltningen anlägger och underhåller Göteborgs Stads ridvägar och ansvarar för drift, underhåll och skyltning av ridvägar. Idrotts- och föreningsförvaltningen ansvarar generellt för belysning på friluftsspår.

DRIFT, UNDERHÅLL OCH ATT ANLÄGGA RIDVÄGAR

När kommunen ska anlägga nya ridvägar är det en fördel om marken är kommunal så att ridvägen säkras på lång sikt. Det är viktigt att kontrollera vilka andra värden och aktiviteter som finns i området och att undersöka miljöerna för att se om inventeringar och tillstånd behövs. En bra ridväg kännetecknas av terräng där marken inte är för blöt och utan branta backar. Ridvägen måste ha en bra uppbyggnad och diken som transporterar bort överflödigt vatten. Ridvägar bör ses över varje år för att rensa diken och rör, utföra väggrensslåtter och utföra mindre reparationer. Vid behov krävs större underhållsinsatser med återuppbyggnad av slitlager, avhyvling av kantzoner, förbättrade diken och röjningsarbeten.

Figur 3. Ridvägar i Göteborgs Stad			
Sträckning	Längd (km)	Anslutning till	Kommentar/ Behov/hot
Clareberg – Askesby	13,5	Clarebergs Ridklubb. Används även av Tolsered och Gunnesby Hästsportklubb.	Mycket ridvägar som används av ridföreningarna men även ryttare med hästar på privata stall. Önskar binda ihop en ridslinga för ridskoleverksamheten. Önskemål om att ridvägen ska fortsätta till Göteborg Horse Park.
Björlanda – Tuve	6,8	Torslanda Ridklubb, Göteborg Horse Park, Kättilsröd 4H-gård, i området även Alleby Ridklubb.	Hårt trafikerade vägar korsar ridvägen på flera ställen. Hög exploateringstakt, både verksamheter och bostäder ökar biltrafiken i området även på mindre vägar. Alleby använder ridvägen men behöver passera privata marker för att komma till ridvägen. Ridvägarna används av många ryttare som har hästar på privata stall för uteritt eller för att ta sig till ridföreningarna.
Billdal - Årekärr	9,9	Billdals Ridklubb och Årekärr Ridklubb.	Bra tillgång på ridvägar. Används både av ridföreningar och av ryttare med hästar på privata stall i området för uteritt och för att ta sig till ridföreningarna. Önskar binda ihop en ridslinga för ridskoleverksamheten.
Delsjöområdet	21,9	Göteborgs Fältrittklubb, även till ridvägar i Mölndal och Härryda.	Bra tillgång på ridvägar i området. Mycket incidenter och konflikter på ridvägarna eftersom konkurrensen i naturområdet är hög. Efterfrågar mer information och kampanj. Ridvägar fortsätter i angränsande kommuner.
Sisjön	5,5	Askims Fältrittklubb	Ridvägen passerar genom ett hårt trafikerat köpcentrum innan den går in i Skogen. Tunnel och övergång är inte säker. Ridväg har flyttats på grund av bostadsbyggande. Återstående ridväg ligger främst i Mölndals kommun.
Angered	3,7	Storås Ridklubb	Bra ridslinga för ridskoleverksamhet men behöver även längre ridvägar i området. Önskemål om ridvägar som binder ihop ridförening med andra ridverksamheter i området och ridled i Vättlefjäll.
Bulycke	3	Bulycke Ryttaförening	Ridslinga som passar bra för ridskolans verksamhet. Problem med översvämningar på ridvägen. Önskemål från andra ridverksamheter i området att binda samman ridanläggningarna med en ridväg. Samtidigt planeras Torslanda Tvärförbindelse som kommer att påverka ridvägen beroende på vilket alternativ som går igenom.
Lunna	1,7	Göteborgs Handikappridklubb	Extra bred väg anpassad för verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Önskemål om ytterligare vändplats.
Änggårdsbergen	1,7	Långeberga Ridklubb, går in i Mölndals Stad.	Ridslinga, anslutning till ridvägar i Mölndals kommun. Mycket konkurrens om naturen med ökad bostadsexploatering i området. Möter många andra utövare på ridvägarna såsom cyklister vilket är en säkerhetsrisk.
Skändla	1	Stall Adams Ryttaförening	Endast ridstig. Önskemål om ridväg.

2.3 Utmaningar

Ridsporten i Göteborg står inför ett antal utmaningar och hot, inte minst i markfrågan. Göteborgs stad växer och fram till 2035 beräknas antalet invånare öka med 150 000 personer och 80 000 bostäder ska byggas. En ökad befolkning behöver även andra funktioner som infrastruktur, industri/handel, skolor, vård, idrottsanläggningar och parker. Göteborgs Stad har tagit fram utbyggnadsstrategier för att hantera den snabba expansionen. Arbetet med en ny översiktsplan har påbörjats och beräknas vara klart 2021.

Ökad exploatering och konkurrens om mark

När Göteborg växer ökar konkurrensen och behovet av mark för bostäder och andra verksamheter. Fyra ridanläggningar är säkrade i detaljplan men de flesta anläggningar ligger på reservmark eller jordbruksmark. Detta innebär att marken där ridverksamhet idag bedrivs kan vara intressant för annan användning. Eftersom ridsportens anläggningar kräver stora investeringar är det svårt för föreningslivet att starta upp en ny verksamhet på annan plats. Hos ridföreningarna finns en oro över framtiden och de intressekonflikter som kan komma att uppstå.

SYNPUNKTER

”Säkra ridvägar är essentiella för ridsporten, både som rekreation för ryttare men också för att hästarna ska hålla sig friska”.

Bostäder och andra verksamheter närmare ridanläggningarna resulterar i ökad befolkning och trafik som påverkar ridverksamheten. Ridvägarna, som är en förutsättning för att rida ute i ett storstadsområde, påverkas ofta negativt när trafikleder och verksamheter anläggs, så att ridvägen inte längre kan användas eller försämrar säkerhet för häst och ryttare. Där marken ägs privat har Göteborgs Stad svårare att styra över anläggningens framtid.

Konflikter på ridvägar och resurser till underhåll och utbyggnad

En ökad befolkning innebär att fler människor ska samsas i naturen. Det uppstår snabbt konflikter i populära naturområden med fler användare, ett ökat intresse för friluftsliv och nya aktiviteter som blivit populära. Ridföreningarna rapporterar om stora problem på många anlagda ridvägar med till exempel cykling eller gruppträning. Samtidigt saknar kommunen tillräckliga resurser för att underhålla och anlägga nya ridvägar.

Kunskapsbrist om ridverksamhet hos tjänstepersoner i samhällsplaneringen

Exploatering i närheten av ridanläggningar kräver särskilda hänsynstaganden eftersom verksamheterna inkluderar djur. Det finns inga riktlinjer för hantering av ridanläggning i samhällsplaneringen. Ridsporten upplever att det saknas kunskap hos Göteborgs Stads tjänstepersoner om ridsportens förutsättningar och behov och hur kringområden påverkas och påverkar rymdverksamheten. I allmänna frågor som rör föreningslivet faller ridsportens ibland utanför.

SYNPUNKTER

”Att driva en ridverksamhet är som att balansera på en tråd mellan lagstiftning, hästvälfärd, allmänhet och ekonomi”

SYNPUNKTER

”Vi saknar möjlighet att utveckla verksamheten om inte längre arrendeperioder kan skrivas”

Korta avtalstider – omöjliggör investeringar och långsiktig planering

Att bygga eller renovera ridsportens anläggningar kräver stora investeringar. För att beviljas lån och bidrag till investeringar finns krav på en avtalslängd på minst tio år. De flesta ridföreningar har avtal med kommunen på mellan ett och fem år. De korta avtalstiderna skapar stora problem för föreningarna att investera och få sponsorer. Det hindrar också långsiktig planering och innebär ett stort risktagande när föreningarna själva går in med ekonomiska medel.

Svårt att jämföra avtal mellan kommunen och ridsporten

Avtalen mellan Göteborgs Stad och ridsporten är svåra att jämföra. De flesta ridanläggningar har flera avtal, ofta med olika förvaltningar, där typ av avtal och avtalstider varierar. Det saknas en enhetlig prissättning för mark och byggnader som arrenderas till ridsporten och vilket ansvar Göteborgs Stad tar för underhåll och reinvesteringar skiljer sig åt.

Eftersatt underhåll i byggnader som ridsporten arrenderar

Anläggningar som Göteborgs Stad arrenderas till ridsporten är i flera fall i stort behov av underhåll. Några når inte upp till jordbruksverkets myndighetskrav. Fastighetsägaren kan inte avsäga sig ansvaret för byggnaderna. Genomförandet kan läggas på hyresgästen men ägaren har kvar kontrollansvaret. Föreningarna ansvarar enligt avtalen ofta för byggnadernas yttre och inre underhåll men har svårt att klara av ansvaret. I vissa fall saknas kunskap och tid att förvalta byggnaderna och i andra fall har inte föreningarna den ekonomi som krävs för att genomföra nödvändigt underhåll och investeringar. Konsekvensen blir att byggnader som ägs av Göteborgs Stad har stora underhållsbehov eller att föreningarna investerar i byggnaderna med egen insats, offentligt bidrag och lån med kommunal borgen.

Stort föreningsansvar för ridanläggningar

Göteborgs och Bohuslans Ridsportförbund har under 2018 på uppdrag av Västra Götalands Idrottsförbund tagit fram en rapport om ridanläggningar i Göteborg. Eftersom Göteborgs Stad inte bygger anläggningar för ridsport läggs ett stort ansvar för drift och underhåll på ridföreningarna även när anläggningen ägs av Göteborgs Stad. Ridföreningarna lyfter behov av hjälp för daglig drift, enklare underhåll och större investeringar. Resurser, personal och ideellt engagerade inom ridsporten måste fokusera på anläggningen istället för att utveckla verksamheten. Samtidigt upplever ridsporten att deltagare i ridskolan ibland inte ser meningen med medlemsorganisationer utan agerar utifrån ett kundperspektiv²⁴

SYNPUNKTER

”Vi har väldigt stora renoveringsbehov och högt tryck på vår verksamhet och anläggning. Vi får ta alldeles för stort ansvar för byggnader och mark. Det behövs större stöd från kommunen för investeringar och bättre villkor när det gäller drift och underhåll av våra ridanläggningar”

SYNPUNKTER

”Genom att lägga över ansvaret på föreningarna ser inte kommunen de kostnader och arbetsinsatser som vi lägger på underhåll”

²⁴ Svenska Ridsportförbundet (2017)

Figur 4. Konsekvenser för föreningslivet när kommunen bygger eller inte bygger anläggningar för idrotten	
Anläggning som kommunen bygger	Egen anläggning
Föreningen betalar timtaxa för den tid som aktiviteten sker.	Föreningen står för alla kostnader oavsett om anläggningen används eller ej.
Föreningen delar anläggning och har ingen egen yta.	Föreningen förfogar själva fritt över sin anläggning.
Kommunen står för investeringar i anläggningen.	Föreningen ansvarar för investeringar.
Föreningen behöver inte spara till kapital för framtida investeringar.	Föreningen måste spara till buffert för akuta behov och egeninsats för investeringar.
Föreningen ansvarar inte för drift av anläggningen.	Föreningen sköter daglig anläggningsdrift, med ideella insatser eller avlönad personal.
Föreningens ideella krafter behöver inte fokusera på anläggningsfrågan.	Föreningens ideella krafter behövs till frågor som rör anläggningen.
Föreningen kan avboka tider om verksamheten minskar.	Föreningen står för ekonomiska risker vid lågkonjunktur, sjukdom eller liknande.
Kommunen underlättar för fler att prova-på idrotten.	Föreningen står för marknadsföring och prova-på.
Föreningen kan hålla nere avgifter, idrotten blir tillgänglig för fler med kommunens subvention.	Föreningen måste ta ut en större avgift från deltagarna, utestänger vissa grupper.
Högre krav på tillgänglighetsanpassning för personer med funktionsnedsättning.	Föreningen planerar och bekostar tillgänglighetsanpassningar.
<i>Om anläggningen ägs av kommunen men inte är en anläggningstyp som kommunen vanligtvis bygger... .. arrenderas den av föreningslivet. Föreningen ska med eget kapital, bidrag och kommunal borgen ansvara för underhåll och investeringar, kommunens anläggning ökar i värde, om avtalen sägs upp kompenseras inte föreningen som istället kan behöva stå för kostnader för att återställa marken.</i>	

Ändrade myndighetskrav och kontakt med myndigheter

Ridsportens anläggningar måste leva upp till en mängd myndighetskrav och flera föreningar har dispens att driva verksamheten. När myndighetskraven ändras medför detta stora kostnader och konsekvenser för föreningarna. När den kommande lagändringen om krav på lösgående djur träder i kraft behövs större yta per häst och ombyggnation av spiltor till boxar²⁵. Att driva och anpassa ridanläggningar efter myndighetskrav kräver mycket kompetens, stora ekonomiska insatser och myndighetskontakter som oftast sker på dagtid, vilket är en utmaning för det ideella föreningslivet.

Dyrt att hantera gödsel

I Sverige produceras stora mängder hästgödsel. Hästgödsel ses sällan som en resurs men kan användas vid jordtillverkning, substrat i biogasanläggningar, bränsle i förbränningspannor eller spridas på åkermark men istället är gödsel för många ett kostsamt problem. Särskilt svårt är det i tätortsnära miljöer att hitta lantbruk och åkermark för att bli av med gödsel. Gödsel som inte hanteras på rätt sätt kan leda till utsläpp av växthusgaser, kväve och fosfor, samtidigt som man kan få stora potentiella miljövinster vid rätt hantering. Gödsel kan användas som jordförbättringsmedel i småskalig odling och bidra till ett rikt odlingslandskap och lokalt kretslopp.²⁶

²⁵ Näringsdepartementet (2018)

²⁶ Hushållningssällskapet (2016)

En av de största driftskostnaderna för ridföreningar är att förvara och göra sig av med gödsel. De anläggningar som inte har egna arealer att sprida gödsel på har gödselplattor eller hyr containrar för lagring av gödsel. Ibland tar lantbruket som levererar hö tillbaka hästgödsel från anläggningen för att sprida på sina egna marker och i andra fall hämtas container och gödsel transporteras till avfallsanläggningar där det förbränns. En effektivare hantering av gödsel kan bidra till en större del gödsel förs tillbaka till kretsloppet. Fastighetskontoret har undersökt möjligheten att använda gödsel i en biogasanläggning, men kommit fram till att det inte är ekonomiskt försvarbart. Istället driver fastighetskontoret ett pilotprojekt för att underlätta kontakten och hanteringen av gödsel mellan aktörer som vill ta emot gödsel och de som vill bli av med gödsel. Ett lantbruk på Hisingen har möjlighet att ta emot och lagra gödsel för att sedan sprida på egna marker.²⁷

Miljö och klimat

Hästnäringen har koppling till både miljö- och klimatfrågor. I stadens miljöprogram har mål 9, ett rikt odlingslandskap och myllrande våtmarker, mål 10 levande skogar samt mål 12 ett rikt växt- och djurliv, delmål som ridsporten kan bidra till eller stå i konflikt med. Hästen och gårdsmiljöer kan bidra positivt till landskapsbilden. Betande djur ger öppna landskap och kan vara bra för den biologiska mångfalden men för hårt betestryck kan leda till skador på mark, träd och växter. Marken behöver inventeras innan den används till hästbete. Gödsel kan antingen vara en resurs eller en risk om det hanteras på fel sätt. Transporter, avfallshantering och energi- och vattenförbrukning är andra viktiga faktorer.

Spridning av mikroplaster till vatten och mark är ett allvarligt problem. Tidigare har framförallt mikroplaster från konstgräsplaner uppmärksammats men nu visar en rapport från Svenska Miljöinstitutet att även andra idrotts- och fritidsanläggningar sprider mikroplaster. På vissa ridanläggningar används ridunderlag som innehåller gummi från återvunna bildäck eller plasttextil och syntetiska fibrer, så kallad fibersand. Underlaget anses ge bättre prestation genom ökad elasticitet och blir allt vanligare på ridanläggningar. Risken är att plastfibrerna följer med hovar och skor, sprids med vinden eller följer med till gödsellagringen, vilket även försvårar hanteringen av gödselavfallet. Gummi- och plast i ridunderlag är relativt nytt och det saknas kunskap om vilka ämnen som innehåller plast, hur mikroplaster sprids till naturen och hur spridningen kan minimeras. Möjliga åtgärder är informationskampanjer, installera fiberfällor, införa rutiner med borststationer och vid mockning, dränering och utveckling av andra material.²⁸

VEM GÖR VAD?

Miljöförvaltningen gör tillsyn av till exempel hantering och spridning av gödsel och avfall och förvaring av kemikalier. Vid besöken kontrolleras kapacitet och täthet på gödsellagringsutrymmen, journaler för spridning samt bruksmetoder. Hur ofta tillsyn sker varierar utifrån behov och hur stor anläggningen är. Den vanligaste bristen som upptäcks vid tillsynsbesök är att lagringsplatsen för gödsel inte är tät och att gödselvatten läcker ut. Konsekvensen blir näringsläckage till omgivande mark och förorening av grund- och ytvatten.

²⁷ Göteborgs Stad Fastighetsnämnden (2017)

²⁸ IVL Svenska Miljöinstitutet (2019)

Anläggningar når inte upp till standard för idrottsanläggningar

I ridsportens anläggningar saknas ofta service som det vanligtvis ställs krav på i kommunens idrottsanläggningar såsom separata omklädningsrum med dusch och wc. Många anläggningar är inte anpassade för personer med funktionsnedsättning att besöka och delta i verksamheten. Närmsta hållplats för kollektivtrafik ligger ibland långt från ridanläggningarna och vägen mellan hållplats och anläggning ofta otrygg och saknar belysning samt gång- och cykelväg. Det minskar barn och ungas möjlighet att ta sig till anläggningar på egen hand och är negativt ur ett miljöperspektiv samt går emot Göteborgs Stads vision om minskat bilberoende. Ridsportens anläggningar ligger efter i teknikutvecklingen och mycket av arbetet sker manuellt. Det finns stora möjligheter att minska miljöpåverkan från ridanläggningar men få ridföreningar arbetar strukturerat med miljöfrågorna. För att bli en kvalitetssäkrad ridskola enligt Ridsportförbundets är det ett krav att verksamheten har en miljöpolicy.

SYNPUNKTER

"Vår vilja att hålla nere priserna för ridning till barn och ungdomar är näst intill omöjlig"

Hästvelfärd och svårighet att få tag på hästar till ridskolan

Hästen är den viktigaste utrustningen och för ridskolans verksamhet behövs utbildade hästar ur ett säkerhetsperspektiv. Många föreningar upplever att det är svårt att hitta utbildade hästar till ett rimligt pris. Att utbilda hästar är resurskrävande och hästen behöver testas i verksamheten innan det går att avgöra om den är lämplig för ridskolan. När nya hästar tas in på en anläggning måste de placeras i karantän för att minska risken att sprida smittsamma sjukdomar som till exempel kvarka. Kvarka har uppmärksammats den senaste tiden då det är en vanlig hästsjukdom som är svår att bli av med. Krav och riktlinjer vid smitta har ökat och det krävs noggrann kontroll och stora arbetsinsatser. Konsekvenserna är att tävlingar får ställas in, ryktet försämras och i slutändan påverkas ekonomin. Flera ridanläggningar i Göteborg har det senaste året drabbats av kvarka.

Stor efterfrågan på ridskoleplatser

Samtidigt som ridföreningarna fokuserar på byggnader och myndighetskontakter är efterfrågan på platser i ridskolan stor. Det är långa köer till ridskolor i Göteborg, särskilt för barn och unga. Att rekrytera nya målgrupper till verksamheten begränsas av bristande anläggningar och plats i ridskolan.

SYNPUNKTER

"Problemet är att få en hållbar ekonomisk situation. Att driva en hästgård, särskilt för funktionsnedsatta kräver mycket pengar. Vi kan inte ha så stora grupper... samtidigt kräver varje ekipage många ledsagare runt ryttaren"

Inkludera fler målgrupper till ridsporten

Ridsporten uppmanas att försöka nå nya målgrupper eftersom de flesta av ridsportens utövare är flickor och kvinnor med svensk bakgrund. Ridsporten har svårt att nå pojkar generellt samt flickor med utländsk bakgrund. Erfarenheter av integrationssatsningar med ridsport visar att kostnaden för att rida när projektet avslutats samt transport till och från anläggningen är de största utmaningarna. Fritidsvaneundersökningen 2005 var den sista totalundersökningen som gjordes på plats i skolorna. Resultatet visade att pojkar i områden där ridning var minst vanligt var de som efterfrågade det mest.

Gamla föreställningar om ridsporten lever kvar och riktade insatser och flexibla lösningar som passar dagens vardagsliv behövs för att nå nya målgrupper. Ridanläggningarna används framförallt på eftermiddagar och kvällar och det finns potential att nyttja anläggningarna mer. Ridföreningarna efterfrågar hjälp med marknadsföring och att samverka med andra verksamheter på dagtid.

Bidragssystemet gynnar inte ridsporten

Det offentliga stödet till föreningslivet gynnar idrotter som domineras av killar i större utsträckning än idrotter som domineras av flickor. Bidragssystemet gynnar lagidrotter och de som tränar många gånger per vecka²⁹. Flera föreningar som driver verksamheten i samarbete med en privat aktör får inte längre det statliga lokala aktivitetsstödet eftersom de anses gå till privata aktörer.

På kommunal nivå går mer resurser till pojkar framförallt på grund av att Göteborgs Stad bygger anläggningar för idrotter som domineras av pojkar. Bidragsreglerna begränsar storleken och möjligheten att söka bidrag för ridsporten. Taket i lokalbidraget innebär att föreningar med stora kostnader, likt ridsporten, står för den största delen av kostnaderna själva. Krav på föreningarnas egeninsats vid ansökan om investeringsbidrag leder till att föreningarna måste ha stort eget kapital eftersom anläggningarna kräver stora investeringar. Bidragsberättigade kostnader inkluderar inte anställd personal, köp av häst eller foder. För ridsporten är hästen en av de största utgifterna och nödvändig för verksamheten.

Saknas tävlingsarenor för ridsporten

Inom alla idrotter behövs både bredd- och elitverksamhet. Elitidrottare är förebilder inom idrotten och ger ökat intresse lokalt, nationellt och internationellt. Ridföreningarna anordnar oftast tävlingar på den egna anläggningen. Föreningarna efterfrågar bättre tävlingsarenor och uttrycker att det saknas en arena att hyra för tävlingsarrangemang. Behovet är en arena dit det går att köra med hästtransport, med gott om parkeringsmöjligheter, två ridhus med läktarplatser och möjlighet att separera publik och hästar.

2.4 Vad kan ridsporten göra?

För att skapa bättre förutsättningar för ridsporten och göra den tillgänglig för fler krävs samarbete mellan olika aktörer. Under utredningens gång har arbetsgruppen tillsammans mer ridsporten identifierat åtgärder som ridföreningarna och distriktet kan bidra med. Ridsportförbundet har en gemensam nationell vision och fungerar som stöd och hjälp till föreningarna. För att minska barriärer skulle fadderverksamhet på anläggningarna underlätta för deltagare och anhöriga som är nya inom ridsporten. För att hålla nere kostnader kan föreningarna tillhandahålla säkerhetsutrustning och skapa en andrahandsmarknad på anläggningen. Det är viktigt att öka samarbetet mellan medlemmar med egna hästar och ridskolan och möjliggöra för fler att ta ett större ansvar för hästar och delta i tävlingar utan att äga egen häst. Föreningarna kan söka särskilda bidrag för att ha med tillgänglighetsperspektivet i hela verksamheten.

---

²⁹ Centrum för Idrottsforskning (2018)

För att nå nya målgrupper kan föreningarna testa om andra grenar eller former attraherar nya användare till ridsporten. Flexibla tider och särskilda grupper kanske kan locka flickor som är nya i Sverige, pojkar generellt, personer med oregelbundna arbetstider eller studenter. Ökat samarbete på dagtid med andra verksamheter kan också bidra till att öka nyttjandegraden på anläggningen. På dagtid skulle samarbete kunna ske med förskolor, skolor, fritidsverksamhet, äldreboende, integrationsprojekt, föräldragrupper och olika rehabiliteringsinsatser.

2.5 Omvärlden- hur gör andra?

I många länder är det framförallt män som ägnar sig åt ridning. På vissa platser finns exempel där hästen och ridning används i arbetet med ungdomar och vuxna som hamnat snett, till exempel i Londons förorter. Sveriges modell med ridskola är unik och har bidragit till att ridsporten vuxit som folksport och en viktig idrott i hela samhället. I Sverige domineras ridsporten av kvinnor.

Drift och ägande av ridsportens anläggningar

Vem som äger ridanläggningar och ansvarar för underhåll skiljer sig åt mellan och inom kommuner. Få kommuner driver själva verksamheten, men många kommuner äger någon eller några anläggningar. Ägaren ansvarar ibland för investering och yttre underhåll medan inre underhåll och att driva verksamheten ligger på en förening eller en privat aktör.

Ridvägar

Precis som i Göteborg har grannkommunen Mölndal kommunala ridvägar men i flera andra kommuner i regionen saknas det. Lerum kommun har satsat stort på ridvägar genom föreningen Ridvägsfrämjandet och i Ale har projektet Säkra Ridvägar fått ekonomiskt stöd från Leader landsutvecklingsprogram. Föreningen har nu ett tillsyns- och driftsavtal med kommunen.

Bidrag till ridsporten

Typ av bidrag och storlek varierar mellan kommuner. De flesta kommuner ger bidrag för antal aktiviteter, någon form av lokalbidrag och investeringsstöd till föreningar som kommunen inte bygger anläggningar för. Några kommuner har ett schablonstöd per häst, andra för ridhus. Vissa tillämpar 0-taxa, då betalar föreningen ingen hyra men får därmed inte heller bidrag till anläggningen.

Utredningar och särskilda satsningar på ridsporten

De senaste åren har en rad kommuner genomfört utredningar om ridsporten, bland annat Botkyrka, Växjö, Uddevalla, Sundsvall, Malmö, Stockholm och Varberg. Resultaten har ofta lett till satsningar på ridsporten, från några miljoner i mindre kommuner till över hundra miljoner i större kommuner.

HUR GÖR ANDRA?

”Stöd per häst ersätter bidragsberättigade kostnader för stallbyggnaden, vilket ger ett direkt stöd till ridskoleverksamheten .... Schablonstödet per häst ger en högre stöttning till föreningar med ridskoleverksamhet. Ett större antal ridskolehästar ökar möjligheten för fler barn och unga att utöva ridning i en förening.... På detta sätt verkar kommunalt lokal – och anläggningsstöd direkt till föreningsverksamhet för barn och ungdomar.”
(Ridsportens framtid i Växjö kommun 2017)

Malmö stad beslutade efter sin utredning 2011 att satsa 120 miljoner på ridklubbar. Kommunen har tagit över ansvaret för de fyra ridskolorna i kommunen, byggt en helt ny anläggning och gjort investeringar på övriga. Kostnader och hyra för att bygga en ny anläggning togs fram som underlag ”En princip för en ridanläggning”. Målet var att ge en generell bild och beskriva de ytor som behövs för att bedriva ridskola samt ta höjd för regler inom bygg, tillgänglighetsanpassning, arbetsmiljö och djurhållning. Två storleksalternativ togs fram för att beräkna kostnaderna, en basanläggning för 40 hästar samt en utökad anläggning för 60 hästar. Basanläggningen bestod av stall, skötselstall, två ridhus, administrationsbyggnad, foderlada, maskinhall och gödselvagnshus. Ett tävlingsalternativ togs också fram enligt aktuella krav på ridhus, parkering och utomhusytor. Tanken var att ett sådant tillägg skulle finnas på vissa anläggningar för att samnyttja dessa vid tävlingar.

HUR GÖR ANDRA?

”Flickor som har egen häst hänvisas till stall utspridda i kommunen. Med begränsad tillgång på stallplatser och ridning i ridskolan försvinner lätt ett antal flickor ut till oorganiserade verksamheter med bland annat högre säkerhetsrisk och mindre kamratsamvaro.” (Översyn av förutsättningar för häst och ridverksamhet i Botkyrka kommun)

Stockholm gjorde en utredning i början av 2000-talet som ledde till en satsning på alla ridanläggningar som kommunen ägde. Genomförandet av åtgärderna pågick i över tio år och mer än 130 miljoner satsades på att rusta upp befintliga och bygga en helt ny kommunal anläggning. Stockholms Stad bekostar fritidsledare på alla ridanläggningar i kommunen med ridskola.

Kungsbacka och Partille har valt att gå över till lösdrift i samband med satsningar på ridsporten. Det kommunala bolaget Partille Bo har tagit över ägandet och investerat 32 miljoner på anläggningen. Partille Bo ansvarar för långsiktigt underhåll och föreningen för slitytor.

Sundsvalls utredning om ridsport blev klar 2018 och föreslog att kommunen tar fram ett investeringsprogram för anläggningar med fokus på funktionalitet, säkerhet och energi. Utredningen föreslår att avtal till ridsporten förlängs till 10 år och att anläggningar som har en blandning av kommunalt och föreningsägda byggnader, försvårar drift och investeringar, och därför bör överföras till en ägare, lämpligast kommunen. Utredningen framhåller att kommunens stöd bör täcka anläggningskostnader, oavsett om det är kommunen eller föreningen som har ansvaret. Kostnader för idrottsverksamheten hästar, utrustning, ridinstruktör med mera ska deltagaravgifterna täcka. Sundsvalls kommun föreslås informera om bidrag, hjälpa till med effektivisering och utveckla nya hästverksamheter.

Uddevallas utredning kom fram till att det fanns behov av ytterligare en ridanläggning i kommunen. Kultur och fritidsnämnden föreslog utformning av anläggningen och en etablering i Uddevalla tätort.

Generella slutsatser i utredningarna är att ridsportens anläggningar är i dåligt skick och underhållet eftersatt och att de flesta ridanläggningar inte motsvarar dagens krav på modern idrottsverksamhet. Ridsportens anläggningar når inte samma standard som andra idrotters och förutsättningar är ofta sämre än idrotter som domineras av pojkar. Varberg räknade på bidrag till föreningarna, bidragsberättigade medlemmar och deras deltagandetillfällen och såg att ishockeyn

får 187 kr per deltagartillfälle, fotbollen 76 kr och ridsporten 37 kr. Flera utredningar konstaterar att det finns potential att använda ridanläggningarna mer effektivt genom samverkan mellan ridsporten, kommunen och andra aktörer för till exempel turism, fritidsverksamhet, arbetsträning och med mera.

3 Ridsporten i framtiden

3.1 Efterfrågan på ridsport

Göteborgs Stads utvecklingsplan för ridsporten från 2004 föreslog en ny ridanläggning för att tillgodose behovet av ridskoleplatser. Ingen ny anläggning byggdes och efterfrågan samt befolkningen har ökat. Enligt ridföreningarna står cirka 1000 barn och unga i kö till ridskolan. För att möta dagens efterfrågan behöver befintliga ridanläggningar bevaras och växa där det finns möjlighet.

Göteborg växer och befolkningen förväntas öka med 7400 personer per år. I Sverige finns enligt ridsportförbundet en ridskoleplats per 100 invånare. Utifrån befolkningstillväxten och tillgång på ridskoleplatser nationellt skulle Göteborg behöva 74 nya platser i ridskolan per år. En häst går cirka 15 ridlektioner per vecka vilket ger lika många ridskoleplatser. Detta skulle innebära att:

- Ridskolan behöver utökas med drygt 60 hästar för att få bort dagens kö.
- Ridskolan behöver växa med 5 hästar per år för att följa befolkningens ökning.

3.2 Uppskattade kostnader

För att åtgärderna ska ge långsiktiga effekter för ridsporten krävs insatser på strukturell nivå. Samtidigt innebär skärpta myndighetskrav och eftersatt underhåll att ett särskilt stort stöd behövs initialt. Nedan följer generella uppskattningar av kostnader för ridanläggningar och ridvägar.

Kostnad att bygga ridanläggning

Efterfrågan på ridsport är stor och förväntas bli ännu större. Befintliga anläggningar behöver växa och nya anläggningar tillkomma på sikt. Kostnaden att bygga en ridanläggning beror på val av anläggningstyp, material markförutsättningar och om det är föreningen eller kommunen som bygger. Malmös utredning (2010) uppskattade investeringskostnaden för en anläggning för 40 hästar till 56 miljoner kronor, vilket i 2018 års priser motsvarar cirka 61 miljoner kronor. Om anläggningen ska anpassas för tävlingsverksamhet tillkommer investeringar på cirka 5 miljoner kronor (2018 års priser).

Underhåll av ridanläggning

I Göteborgs Stads utvecklingsplan från 2004 uppskattades behov av investeringar och underhåll på de prioriterade anläggningarna och vägarna till 71 miljoner. Kommunstyrelsen avsatte 20 miljoner som tillsammans med egen insats från föreningarna och lån med kommunal borgen ledde till åtgärder för 52,5 miljoner. Därefter har behovet av underhåll på anläggningarna ökat. En av åtgärderna i planen är att uppskatta behov av underhåll och investeringar på anläggningarna.

Drift av ridanläggning

Det finns olika sätt att driva en ridverksamhet på. Ingen modell passar alla och fördelning av antal stallplatser för ridskolehästar respektive medlemsägda hästar varierar. Flera utredningar hänvisar till grundregler för en ridskola i balans.

Alternativ 1: 20–24 hästar, 300–350 ridande per vecka, 1 ridhus och 3–4 anställd på heltid.

Alternativ 2: 40–45 hästar, 600 ridande per vecka, 2 ridhus och 6–7 anställda på heltid.

Driftskostnader för en ridanläggning beror till stor del på lån och investeringar på anläggningen. Malmö stads utredning uppskattade hyresnivån på en nybyggd anläggning för 40 hästar till 4,4 miljoner kronor 2010, vilket motsvarar 4,8 miljoner per år i 2018 års priser. Den största hyreskostnaden är investeringen men även utvändigt planerat underhåll. Kostnader för invändigt underhåll, fastighetsskatt, vatten, el, värme, sophämtning, snöskottning med mera ingår ej. Om anläggningen anpassas för tävling uppskattades hyreskostnaden öka med 0,3 miljoner kronor per år (0,32 miljoner kronor 2018).

Kostnad att bygga nya ridvägar

Utredningen 2004 föreslog att bygga 40 kilometer ridvägar. De 20 miljoner som avsattes gav cirka 20 kilometer ridväg. Kostnaden att utreda och ta fram en plan för utbyggnad av nya ridvägar är idag cirka 500 000 kronor. Att anlägga ny ridväg kostar cirka 1 miljon per kilometer under förutsättning att arbetet utförs med hjälp av arbetsmarknadslag. Ridsportförbundet rekommenderar en slinga på cirka 4 kilometer för ridskolor och en ridväg på minst 10 kilometer för längre uteritt.

Underhåll och drift av ridvägar

Göteborgs Stad har cirka 70 kilometer ridvägar. Kostnaden för underhåll (större reparationer, dikning och slitage) och drift (mindre reparationer och vägkantsslåtter) av ridvägar uppgår till cirka 25 000 kronor per kilometer och år. I Den nuvarande budgeten är inte tillräcklig för underhåll och drift av ridvägar.

3.3 Behovsbeskrivning för ny ridanläggning

Utformning av en ridanläggning beror på vilka grenar och tävlingsnivåer som den är avsedd för. Viktiga förutsättningar för en bra ridverksamhet är flödet för hästar, människor och transporter, tillgång på ridvägar och en blandning av ponnys och hästar för att nå flera målgrupper. Tillgänglighetsanpassning, tekniska hjälpmedel, miljömässig hållbarhet och goda hygienutrymmen är viktiga aspekter precis som för andra idrottsanläggningar. En anläggning med cirka 40 hästar, där majoriteten används i ridskolan, bedöms ge förutsättningar för en god ekonomi. För att optimera verksamheten behövs två ridhus. Det totala ytbehovet varierar, en mindre yta kräver att anläggningens mark är sammanhängande, kvalitativa ytor och tillgång på ridvägar. Malmös utredning uppskattade markbehovet till 4,5 hektar för en anläggning med 40 hästar. En ny anläggning för ridskola med 40 hästar och tävlingsmöjlighet innebär investeringar på cirka 66 miljoner kronor. Kostnader för lån och investeringar samt yttre underhåll tillkommer med drygt 5 miljoner kronor och underhåll och drift av ridvägar med cirka 350 000 kronor.

Bilagor

1. Sammanställning ridsporten i Göteborg
2. Göteborgs Stad – Enkät Ridsporten (2017)
3. Rapport till Västra Götalands Idrottsförbund - ridanläggningar i Göteborgs kommun.

Källor

Bergström, E., Hedman G. på uppdrag av Sundsvalls kommun. (2018). *Kartläggning av stödet till ridsporten samt behovet av ridanläggningar i Sundsvalls kommun*. Värmdö.

Boverket (2011). *Vägledning för planering för och invid djurhållning*

Boverket (2019). *Typer av ekosystemtjänster*. Hämtad 2019-05-10.
https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/det_har/typer/

Centrum För Idrottsforskning (2018). *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2017*. Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Christina Risshytt-Collman, Kultura AB på uppdrag av Kultur- och fritidsförvaltningen, Uddevalla kommun. (2018). *Värdeskapande hästkrafter. En ridutredning med medborgaren i fokus*. Uddevalla kommun.

Fastighetsnämnden (2017) § 323 7736/16 *Långsiktig lösning kring gödselhantering, avrapportering av uppdrag från nämnden den 21 november 2016, § 344*. Göteborg. Göteborgs Stad.

Fastighetsnämnden (2017) § 165 diarienummer 5470/14 *Övertagande av byggnader från idrotts- och föreningsnämnden*. Göteborg: Göteborgs Stad.

Hedenborg, S. & Hellborg A-M. (2017) *En ridsport för alla*. Malmö Högskola på uppdrag av Svenska Ridsportförbundet.

Hushållningssällskapet (2016). *Utredning av gödselhantering på kommunala arrendegårdar på Hisingen*

Hästnäringens nationella stiftelse. (2018) *Hästen och Folkhälsan – forskning, fakta, goda exempel*. Stockholm: Hästnäringens nationella stiftelse.

Hästnäringens nationella stiftelse. (2018). *Samhällsekonomiska effekter av hästnäringen*. Hästnäringens nationella stiftelse. Tillgänglig: <https://hastnaringen-i-siffror.se/>

IVL Svenska Miljöinstitutet (2019), *Sammanställning av kunskap och åtgärdsförslag för att minska spridning av mikroplast från konstgräsplaner och andra utomhusanläggningar för idrott och lek*. Nr C359

Fritidsförvaltningen (2011). *Ridskoleutredningen Malmö 2011*. Malmö Stad.

Miljöförvaltningen, (2018). *Uppföljning av Göteborgs lokala miljömål 2017 R 2018:09*. Göteborg. Göteborgs Stad.

Naturvårdsverket. *Allemansrätten – Ridning* ISBN 978-91-620-8533-9 Stockholm: Naturvårdsverket.

Norberg R, Johan. (2018). *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2017*. ISBN: 978-91-984050-1-9 Stockholm: Centrum för idrottsforskning. Tillgänglig:

<https://centrumforidrottsforskning.se/sv/regeringsuppdrag-uppfoljning-av-statens-idrottsstod/rapporter/statens-stod-till-idrotten-2017/>

Näringsdepartementet (2018) *Regeringsbeslut N2018/03774/DL. Uppdrag att utreda konsekvenser av krav på lösgående djur*. Stockholm: Regeringen.

Parasport Sveriges förbundsstyrelse. (2018). *Parasport Sverige Begrepp*. Parasportförbundet.

Ridskolornas RiksOrganisation & Augur marknadsanalys. (2010). *Ridskoleverksamheten i Sveriges kommuner, en rikstäckande kartläggning gentemot fritidsförvaltningar på uppdrag av Ridskolornas RiksOrganisation med stöd av Jordbruksverket*. Augur Marknadsanalys AB.

Riksidrottsförbundet (2010) *Idrott och integration – en statistisk undersökning 2010*. Hämtad 2016-12-06.

http://www.rf/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/mangfald/idrott_och_integration

Riksidrottsförbundet (2017) *RF Verksamhetsberättelse 2017, Idrotten i siffror*.

Riksidrottsförbundet. Tillgänglig: <http://www.rf.se/Statistik/Idrottenisiffror/>

Riksidrottsförbundet. Jonnie Nordensky, Verksamhetscontroller (personlig kommunikation 2018-08-17)

Sahlgrenska Akademin. (2017). *Ridning och rytmer gav snabbare återhämtning efter stroke*.

Tillgänglig: <https://www.forskning.se/2017/06/16/ridning-och-rytm-gav-snabbare-aterhamtning-efter-stroke/>

SCB. (2017) *Levnadsförhållanden – Rapport 128, Fritid 2014 – 2015*. Stockholm: Statistiska Centralbyrån

SFS 2004:451. *Produktsäkerhetslagen*. Stockholm: Finansdepartementet.

Skatteverket. (2018). *Skatteverkets Pressmeddelande 2018-01-15 Friskvårdsbidrag nu även för dyrare sporter*. Hämtad: 2018-01-30

<https://skatteverket.se/omoss/press/pressmeddelanden/2018/2018/friskvardsbidragnuavenfor-dyraresporter.5.4a4d586616058d860bc5c59.html>

SKL. (2016). *Anläggningar för kultur, idrott och fritid 2014* ISBN: 978-91-7585-459-5. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting.

Svenska Ridsportförbundet (2017) *Statistik och kortfakta om ridsport* Hämtad 2017-10-30 från <http://www.ridsport.se/Svensk-Ridsport/Statistik/>

Svenska Ridsportförbundet (2017) *Strategi för framtidens Ridskola 2025*. Stockholm: Svenska Ridsportförbundet.

Svenska Ridsportförbundet (2017) *Vår historia* Hämtad 2017-10-30 från <http://www.ridsport.se/100ar/Varhistoria/>

Vårdguiden 1177. (2015). *Behandling med hjälp av häst och ridning*. Hämtad 2017-10-20 från: <https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/Fakta-och-rad/Behandlingar/Behandling-med-hjalp-av-hast-och-ridning/>

Bilaga 1

Region	HISINGEN (Västra Hisingen, Norra Hisingen, Lundby)												VÄSTER (Askims-Frölunda-Högsbo, Västra Göteborg)				NORDOST (Östra Göteborg, Angered)	CENTRUM (Majorna-Linné, Örgryte-Härlanda, Centrum)
Stadsdel	Västra Hisingen	Västra Hisingen	Norra Hisingen	Norra Hisingen	Västra Hisingen	Västra Hisingen	Västra Hisingen	Norra Hisingen	Norra Hisingen	Norra Hisingen	Västra Hisingen		Askim-Frölunda-Högsbo	Askim-Frölunda-Högsbo	Askim-Frölunda-Högsbo	Askim-Frölunda-Högsbo	Angered	Örgryte Härlanda
Förening	Alleby Ridklubb	Bulycke Ryttar-förening	Clarebergs Ridklubb	Göteborgs Handikapp-ridklubb	Gbg Hästsportklubb	Region Vestur	Gbg Horse & Carriage Club	Kättilsröd 4H	Stall Adams Ryttar-förening	Tolsereds 4H	Torslanda Ridklubb	Gunnesby Hästsportklubb	Askims Fältrittklubb	Billdals Ridklubb	Långeberga Ridklubb	Årekärns Ridklubb	Storås Ridkubb	Göteborgs Fältrittklubb
Anläggningsdrift	Privat	Förening	Förening	Förening	Göteborg Horse Park, gemensam anläggning, drivs av förenings AB.			Förening	Privat	Förening	Förening	Ingen anläggning	Privat	Förening	Förening	Privat	Förening	Förening
Genomfört besök hos föreningen	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja, annan plats.	Ja	Ja	Ja	Ja, annan plats.	Ja	Ja
Hemsida	www.allebyridklubb.se	www.bulycke.com	www.clarebergsrk.se	www.ghrk.se	www.gbghorsepark.se			www.kattilsrod4H.se	www.idrottonline.se/StallAdamsRFF-Ridsport	www.tolsereds4H-gard.simlesite.com	www.idrottonline.se/TorslandaRidklubb-Ridsport	www.idrottonline.se/GunnesbyHSK-Ridsport	www.afrk.se	www.billdalsridklubb.com	www.idrottonline.se/langebergaRK-Ridsport	www.arekarrridklubb.se	www.idrottonline.se/StorasRidklubb-Ridsport	www.grk.se
Adress	Allebyvägen 56	Bulycke Gård 25	Von seths gata 11	Rödbo Lunna väg 10	Joeckeyvägen 5			Västra Tuvevägen 100	Tuvevägen 200	Lilla Tolseredsvägen 20	Gamla Sörredsvägen 185		Carl Gunérs backe 5	Letsegårdsvägen 20	Långebergs bygata 3	Årekärnsvägen 68	Storås ridhusväg 25	Töpelsgatan 16
Verksamhetsinriktning	Ridskola, träning och tävling. Inriktning Mounted Games.	Ridskola, träning och tävling.	Ridskola, träning och tävling.	Ridskola, utbildad personal & hästar för personer med funktionsnedsättning.	Träning och tävling. Inriktning hoppning.	Regiongrupps Västsverige för islandshästkлубbar Träning och tävling.	Träning och tävling. Inriktning körning.	Stadslantgård /4H-gård med ridskola.	Ridskola, träning och tävling.	Stadslantgård /4H-gård med ridskola under N:a Hisingens stallklubb.	Träning och tävling.	Träning och tävling. Hyr in sig på andras anläggningar	Ridskola, träning och tävling. Inriktning fältritt.	Ridskola, träning och tävling.	Ridskola och träning.	Ridskola, träning och tävling.	Ridskola, träning och tävling.	Ridskola, träning och tävling. Inriktning fältritt.
Antal medlemmar (2017)	307	629	710	245	82		30	114	61	30	299	86	266	982	283	107	460	762
Bidragsberättigade medlemmar (2017)	195	419	427	131	31		13	107	32	25	83	33	121	584	234	84	283	363
% aktiva kvinnor /män (2017)	91/9 %	92/8 %	93/7 %	78/22 %	99/1 %		75/25 %	100/0 %	91/9 %	97/3 %	91/9 %	93/7 %	98/2 %	93/7 %	95/5 %	98/2 %	90/10 %	94/6 %
% bidragsberättigade (2017)	64%	67%	60%	53%				94%	52%	83%	28%	38%	45%	64%	83%	79%	62%	48%
Pris medlemskap junior (2017)	300	300	375	240	250		250	260	125	260	300	250	275	350	250	350	200	215
Kommentar						14 medlemsföreningar				* Uppgift SvRf 7-20 år	* Uppgift SvRf 7-20 år							

Bidrag	Alleby Ridklubb	Bulycke Ryttar-förening	Clarebergs Ridklubb	Göteborgs Handikapp-ridklubb	Gbg Hästsportklubb	Region Vestur	Gbg Horse & Carriage Club	Kättilsröd 4H	Stall Adams Ryttar-förening	Tolsereds 4H	Torslanda Ridklubb	Gunnesby Hästsportklubb	Askims Fältrittklubb	Billdals Ridklubb	Långeberga Ridklubb	Årekärns Ridklubb	Storås Ridkubb	Göteborgs Fältrittklubb
Medlem SvRF	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
LOK-stöd (vt 2017)	28 340 kr	53 774 kr	46 954 kr	12 908 kr				14 476 kr	1 374 kr				0 kr	113 302 kr	33 397 kr	304 kr	47 905 kr	58 492 kr
Bidragsgodkänd IOFF (2017)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej*	Ja	Ja*	Ja	Nej	Ja	Nej*	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aktivitetsbidrag (2017)	17 366 kr	31 866 kr	29 949	6 362 kr				21 929 kr		4 371 kr			10 034 kr	71 496 kr	20 362 kr	6 210 kr	27 338 kr	29 394 kr
Lokalbidrag (2017)	74 490 kr	150 000 kr	150 000 kr	38 050 kr				100 918 kr		36 910 kr			43 765 kr	150 000 kr	92 585 kr	20 183 kr	104 905 kr	150 000 kr
Särskilt driftsbidrag (2017)	50 000 kr	350 000 kr	450 000 kr	400 000 kr									125 000 kr	500 000 kr			450 000 kr	600 000 kr
Särskilt verksamhetsbidrag (2017)				120 000 kr				1 000 000 kr		850 000 kr								
Investeringsbidrag (2010-2017)	600 000 kr	0 kr	790 000 kr	350 000 kr	630 000 kr			0 kr	0 kr	285 000 kr	75 000 kr	0 kr	0 kr	300 000 kr	150 000 kr	0 kr	0 kr	240 000 kr
Kommunal borgen (2010 - 2017)	565 000 kr	0 kr	2 400 000 kr	200 000 kr	555 000 kr			0 kr	0 kr	250 000 kr	3 500 000 kr	0 kr	0 kr	700 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Socioekonomiskt differentieringsbidrag (2017)	415 kr	1 368 kr	4 312 kr	1 658 kr				3 317 kr					580 kr		2 073 kr	249 kr	23 549 kr	2 529 kr
Idrottslyftet (2016)	39 000 kr	50 000 kr		50 000 kr						18 000 kr		25 000 kr	9 000 kr	48 000 kr	6 000 kr			
Kommentar		Nytt stall genom avtal med IOFF.			Har beviljats investeringsbidrag		Godkänd IOFF sedan 2017.	Inte enbart ridning	Söker ej bidrag IOFF. Fick ej LOK-stöd ht 2017	Inte enbart ridning	2018 godkänd IOFF. Sökte ej 2014 - 2017.	Söker ej bidrag IOFF.			Sökte ej driftsbidrag.	Sökte ej LOK-stöd ht 2017		Aktivitetesbidrag 20170701-20171231

Verksamhet	Alleby Ridklubb	Bulycke Ryttar-förening	Clarebergs Ridklubb	Göteborgs Handikapp-ridklubb	Gbg Hästsportklubb	Region Vestur	Gbg Horse & Carriage Club	Kättilsröd 4H	Stall Adams Ryttar-förening	Tolsereds 4H	Torslanda Ridklubb	Gunnesby Hästsportklubb	Askims Fältrittklubb	Billdals Ridklubb	Långeberga Ridklubb	Årekärns Ridklubb	Storås Ridkubb	Göteborgs Fältrittklubb
Ridskola	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja*	Ja	Ja
Drivs av	Privat	Förening	Förening	Förening				Förening	Privat	Förening			Privat	Förening	Förening	Privat	Förening	Förening
Antal i ridskolan	i.u	493	913	170				102	109	49			235	598	201	40	415	600
Barn/ungdomar i kö		80	105	35				50	Nej	Ja				228	200		20	250
Pris junior 45 min	195	150	185	163				120	200	177			204	205	175	220	150	185
Antal lektioner/v	38	45	48	150				10	17	14			34	74	25	9	35	70
Antal hästar som används i ridskolan	50	36	32	17				11	13	8			21	50	12	9	24	52
% ridskolehästar på anläggningen	83%	75%	86%	89%				79%	42%	81%			81%	56%	43%	30%	80%	62%
Prova-på-verksamhet	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
Lägerverksamhet	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
Träningsverksamhet 7 - 25 år	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
Tävlingsverksamhet 7 - 25 år	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	
Ridning för personer med funktionsnedsättning	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej
Särskilda grupper med utbildad personal och utrustning för funktionsnedsättning	Nej			Ja	Nej			Ja						Ja			Ja	
Kommentar		Exkl. 4-5 privatlektioner.	Kö barn 90-120	Kö totalt 70. Uppskattar 50 % barn och unga.					Krävs ej medlemskap i förening för ridskolan.				Inkl. privatlektioner			Ridskolan stängdes 2018.		Kö totalt 500. Uppskattar 50 % barn och ungdomar.

Mark	Alleby Ridklubb	Bulycke Ryttar-förening	Clarebergs Ridklubb	Göteborgs Handikapp-ridklubb	Gbg Hästsportklubb	Region Vestur	Gbg Horse & Carriage Club	Kättilsröd 4H	Stall Adams Ryttar-förening	Tolsereds 4H	Torslanda Ridklubb	Gunnesby Hästsportklubb	Askims Fältrittklubb	Billdals Ridklubb	Långeberga Ridklubb	Årekärns Ridklubb	Storås Ridkubb	Göteborgs Fältrittklubb
Detaljplan /FÖP	Nej	Nej	Ja. DP 2004. Ridanläggning (Y-ändamål)	Nej	Nej			Ingen DP Stadsplan 1975. Allmänplats & T-ändamål	Nej	Nej	Nej		Ja, DP 1972. Ridanläggning + allmän platsmark.	Ingen DP. FÖP Södra Askim	Ja, DP 1984. Fritidsändamål.	Ingen DP. FÖP Södra Askim	Nej	Ja. DP 1976. Ridanläggning + allmän platsmark.
Markerad i översiktsplan 2009 som: <i>Rekreationsanläggning & område med särskilt stora värden för naturvård, friluftsliv, landskapsbild och/eller kulturlandskap.</i>	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja			Ja	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja	Ja, delar.	Ja	Ja
Markerad i översiktsplan 2009 som: <i>Fritidsanläggning, prioriterad ridanläggning.</i>	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja			Nej	Nej	Nej	Nej		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Yta kommunal mark (ha)	19,6 / 0,2	11,1 / 0,3	0,1 / ?	15	14,9 ha			14,0	33	11	6,5		0,65	29,5	4,3	0	9,3	1,8
Typ av avtal (AJ- Jordbrukarrende/Gårdsarrende, AL-Anläggningsavtal/ Lägenhetsarrende, HL-Lokalavtal, AL-Anläggningsarende, TR-Tomträtt)	AJ / AJ	AJ / HL	HL / ?	AJ	AL			AJ	AJ	AJ	AJ		AL	AJ / AJ	AL	Privat	AJ	TR
Markanvändning	Åkermark vallodling/ Bostadshus, stallbyggnad, garage	Betesmark, åker vallodling / ridanläggning, bostad, förråd	Häststall, vagnslider, ridverksamhet / ?	Byggnader, stall, betesmark, åkermark	Hästsport			byggnader, stall, betesmark, åker, vall.	Bostad, garage, ladugård mm. Åkermark vallodling, betesmark.	Byggnader, betes- och åkermark	Häststall, betesmarker		Hästhage	Åkermark, betesmark, byggnader / Betesmark	Mangårdsbyggnade, stall, betesmark		Byggnader, stall, manege, paddock	Ridverksamhet
Avtalslängd	1 / 1 år	1 / 3 år	1 / ? år	5 år	5			5	5	1 år	5		1	5 / 1 år	5		1	Tomträtt
Avgift (kr)	20 000/120 000	30 000 / 639000	?	95 000	74 000			0	194 000	53 000	14 000		1376	155 000 / 4000	35 000		480 000	37 000
Annan markanvändning (avtal privat aktör / allmän plats)	Privat aktör			Privat aktör				Privat aktör	Privat aktör		Privat aktör		Privat aktör	Privat aktör		Privat aktör	Allmän plats	Allmän plats

Samverkan	Alleby Ridklubb	Bulycke Ryttar-förening	Clarebergs Ridklubb	Göteborgs Handikapp-ridklubb	Gbg Hästsportklubb	Region Vestur	Gbg Horse & Carriage Club	Kättilsröd 4H	Stall Adams Ryttar-förening	Tolsereds 4H	Torslanda Ridklubb	Gunnesby Hästsportklubb	Askims Fältrittklubb	Billdals Ridklubb	Långeberga Ridklubb	Årekärrs Ridklubb	Storås Ridkubb	Göteborgs Fältrittklubb
Samarbete med stadsdelen	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja
Samarbete med skolidrotten	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja
Samarbete med andra ridverksamheter	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
Samarbete med ridterapi	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej

Ridanläggning	Alleby Ridklubb	Bulycke Ryttar-förening	Clarebergs Ridklubb	Göteborgs Handikapp-ridklubb	Gbg Hästsportklubb	Region Vestur	Gbg Horse & Carriage Club	Kättilsröd 4H	Stall Adams Ryttar-förening	Tolsereds 4H	Torslanda Ridklubb	Gunnesby Hästsportklubb	Askims Fältrittklubb	Billdals Ridklubb	Långeberga Ridklubb	Årekärrs Ridklubb	Storås Ridkubb	Göteborgs Fältrittklubb
Huvudsaklig ägare	Privat	Kommun	Kommun	Kommun	Kommun / Förenings AB			Kommun	Privat	Kommun	Förening		Privat	Kommun / Förening	Kommun	Privat	Kommun	Kommun /Förening
Byggnader	Privat	Kommun	Kommun / Förening	Kommun / Förening	Förenings AB			Kommun	Privat	Kommun / Förening	Förening		Privat	Kommun/ Förening	Kommun / förening	Privat	Kommun	Förening
Mark	Privat / Kommun	Kommun	Kommun	Kommun	Kommun			Kommun	Kommun / Privat	Kommun	Förening / Kommun		Privat	Kommun	Kommun	Privat	Kommun	Kommun
Anläggningen består av	Stall, ridhus, café, teorisal, omklädning medlemmar och personal, övernattnng.	Stall, ridhus, teorisal, café, omklädning medlemmar och personal.	Stall, ridhus, klubbhus, café, teorisal, kontor, omklädning medlemmar och personal.	Stall, ridhus, kontor, teorisal, verkstad, omklädning medlemmar och personal, övernattnng.	Klubbhus, möteslokal, teorisal, kök, kontor, tävlingsbanor utomhus, omklädning deltagare och personal, övernattnng.			Stall, personal och klubbhus, omklädning personal, lägerhus med övernattnng.	Stall, ridhus, teorisal, kontor, omklädning medlemmar och personal.	Stall, ridhus, klubbhus, teorisal, kontor, kök, omklädning medlemmar.	Stall, ridhus, café, kök, teorisal, kontor, omklädningsrum.		Stall, ridhus, café, klubbhus, teorisal, omklädning personal.	Stall, ridhus, café, klubbhus, teorisla, kontor, omklädning personal.	Stall, ridhus, klubbhus, café, kontor, mötesrum, omklädning.		Stall, ridhus, café, möte-och kontor, omklädning medlemmar och personal. Övernattnng.	Stall, ridhus, café, teorisal, knotor, omklädning medlemmar och personal.
Antal hästar enligt §16 (ridskolan/medlemsägda)	64 / 7 st	29 / 20 st	34 / 16 st	20 / -	Inget tillstånd för uppstallade hästar.			8 / 4 st	32	9 / 4 st			23 / 22 st	45 / 35 st	11 / 19 st		31	52 / 32 st
Totalt antal hästar på anläggningen	60	48	37	17	Inga hästar på anläggningen.			14	31	11	26		26	90	28	30	30	84
Uppstallning av medlemshästar	Ja	Ja	Ja	Nej	Inga hästar på anläggningen.			Nej	Ja		Ja		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Omklädning, toalett och dusch	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja			Nej	Ja	Ja	Ja		Nej	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja
Tillgänglighetsanpassad anläggning	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja			Ja	Nej	Ja	Nej		Nej	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej
Hållplats inom 500 meter	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej			Nej	Ja	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
Trygg väg mellan hållplats och anläggning	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej			Ja	Ja	Ja	Ja		Nej	Ja	Ja	Nej.	Ja.	Nej.
Ridvägar i anslutning till anläggningen	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja			Ja	Ja	Ja	Ja		Vet ej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Ridanläggning	Alleby Ridklubb	Bulycke Ryttar-förening	Clarebergs Ridklubb	Göteborgs Handikapp-ridklubb	Gbg Hästsportklubb	Region Vestur	Gbg Horse & Carriage Club	Kättilsröd 4H	Stall Adams Ryttar-förening	Tolsereds 4H	Torslanda Ridklubb	Gunnesby Hästsportklubb	Askims Fältrittklubb	Billdals Ridklubb	Långeberga Ridklubb	Årekärns Ridklubb	Storås Ridkubb	Göteborgs Fältrittklubb
Föreningarnas kommentarer om anläggningen	3 km till hållplats, dålig belysning. 3 km till ridvägar. Dålig tillgång på dricksvatten. Vill investera i gruspaddock och material och lokaler för tävling.	Långt till hållplats. Otrygg väg utan belysning och GC-väg. Saknas separat omklädning dam/herr, personalutrymmen, dålig ventilation. Vill anpassa för funktionsnedsättning. Önskar mer ridvägar som kopplas ihop med andra, ofta översvämmade. Oro över Torslanda Tvärförbindelse. Hyr ut lokaler till andra. Kort avtal, klargöra vem som gör vad.	Stora renoveringsbehov. För en ekonomi som går ihop behövs ett tillridhus för att få fler ridande och kunna ha tävlingar. Stort ansvar för drift och underhåll i kommunens lokaler kräver större stöd från kommunen. GC-väg finns till anläggningen, bra kommunikationer och tillgång på ridvägar.	Stora investeringsbehov. Bra tillgång på ridvägar. Finns kollektivtrafik till anläggningen. Äldre gård som är positiv i landskapsbilden. Svårt att hitta lämpliga hästar. Bra tillgång till beteshagar. Hyr ut anläggning till andra, agility, privatpraktiserande sjukgymnast mm. Önskar hjälp av kommunen genom t.ex. vaktmästare.	Korta avtal för mark omöjliggör investeringar och komersiell verksamhet. Får avslag på lån och bidrag och från sponsorer. Vill investera i ridhus, stall. Bra med stora ytor, hagar, tävlingsbanor, paddock. Önskar fler ridvägar som till anläggningen från andra ridverksamheter samt körväg. Anläggningen hyrs ut och används av många föreningar för träning och tävling. Saknar ridhus, kan ej ha verksamhet oktober - april. Samarbete med galoppbanan, lånar utrustning, stall, ytor mm.			Har inget ridhus, bara paddock, ger kort säsong och problem för ledare och deltagare. Villan behöver rustas upp eller ersättas. Bra tillgång på ridvägar, men bättre underhåll behövs. Saknar omklädning med dusch.	Önskar fler ridvägar för bättre och tryggare uteritt. Finns bara en ridstig. Hårt trafikerad väg vid anläggningen för att passera med hästar.	Underhåll av gård. Dålig ventilation i stallet. Mer stöd för bättre ekonomi. Bra kommunikation till anläggningen. Tillfälligt bygglov på ridhuset. Bra tillgång på ridvägar.	Bra kommunikation till anläggningen. Ont om hagmark. Exploatering risk att öka redan hårt trafikerad väg & påverka ridvägar. Hyr ut lokaler. För lite rasthagar. Vill arrendera mer mark och VA från kommunen.	Ingen egen anläggning. Noga att hålla isär förening och anläggning. Hyr t.ex. GHP, Åby, Storås. Läggs viktiga anläggningar ner försvårar det för träning och tävling. Enkäten är inte anpassad för oss som inte har egen anläggning. Gott om ridvägar på Hisingen som ofta används. Vissa korsningar är osäkra.	Osäker väg till ridvägar pga. ökad bostadsexploatering. Brister i djurskydd, byggnader för hästhållning, hagar, omklädning. Bra ridslinga med belysning runt anläggningen.	Mycket underhåll. Saknar omklädning Kommunal byggnad behöver rustas upp. Gödselhantering en stor kostnad. Bra med ridvägar, men behövs bättre underhåll, kortare slinga med belysning nära anläggningen. Hyr /lånar ut lokaler till andra verksamheter. Hårdgöra ytor så att hästar kan gå mer ute.	Stor exploatering i området. Påverkar underbyggarbetstiden, bostäder kommer för nära. Hårt trafikerad väg. Bra kommunikationer. God tillgång på ridvägar men många andra användare. Saknar omklädningsrum för ridskolan.	2,5 kilometer till hållplats. Otrygg väg utan GC-väg. God tillgång på ridvägar. Stöd till ridsporten bör jämföras med andra idrotter oavsett vem som driver anläggningen.	Stall ej godkänt. Har fått dispens. Behöver nytt stall och ridhus. Önskar längre ridvägar och bättre korsningar och underhåll. Bra kommunikationer. Behöver större stöd och hjälp med underhåll.	Bra kommunikationer. Bra tillgång på ridvägar men problem med säkerhet och många andra användare. Stora renoveringsbehov på anläggningen. Höga kostnader för hantera gödsel och underhåll hagar. Äger byggnader själva, stort ansvar. Hyr/lånar ut lokaler till andra.
	Ridskolan drivs privat, försvårar för bidrag. Nära samarbete ridskola och förening. Fokus på Mounted Games och öka tävlingsmöjlighet på ridskolans hästar på andra anläggningar.	Anläggningen är alltid öppen för alla, alla är lika värda! Föreningen engagerar många, särskilt unga tjejer, för att ge möjlighet att växa i umgänge med djur. Stallvårdinnesprogram.	Svårt att hålla nere priser med dagens situation. Sena lektioner är ett arbetsmiljöproblem. Som en fritidsgård. Trogna, mångaåriga medlemmar.	Svårt att få en hållbar ekonomisk situation. Särskilt då målgruppen har särskilda behov. Utbilda hästar, personal och anpassad utrustning för personer med funktionsnedsättning ger ökade kostnader och mindre intäkter.	Unik verksamhet med flera ridföreningar inom olika grenar som samverkar på en anläggning. Arrangerar träning, kurser, läger, och tävling på alla nivåer för föreningar och privata hästägare. Möjlighet att samla verksamheter inom hästnäringen. Endast ideella krafter, tappar engagemang när området inte utvecklas.			Mycket mer än bara ridskola, lär sig att ta ansvar och sköta om djur. Möjlighet att vara skötare till en häst. Bra tillgänglighet. Öppet för alla.	Vill öka samarbete med SDN, SvRf, ha prova-på-ridning, satsa på andra ridupplevelser som kan locka fler pojkar. Ny förening, växer snabbt. Föreningsaktiviteter lånar ridskolans resurser.	Har höjt avgift pga höga kostnader. Aktiv fritid i naturen, umgås med djur, ansvarstagna för barn och unga. Möjlighet att vara skötare till häst. Grunder i ridning. Färre aktiva men högre kvalitet. Hyr ut lokaler. Samarbete SDN. Svårt söka bidrag, flera uppdragsgivare.	Tränings och tävlingsaktiviteter. Enbart ideella insatser, ingen anställd för administration för att söka bidrag.	Viktigaste anläggningen för föreningen är GHP & bra ridvägar dit. Medlemmar har sina hästar på olika stall. Liten förening, kort väg till beslut.	Vill flytta verksamheten till annan plats inom samma upptagningsområde. Har föreslagit Mölndal. Fritidsgård för flickor. Har haft integrationsprojekt.	Tävlingar på nationell nivå. Delaktig i stadsdelens arrangemang.	Samarbetar med privat stall vid anläggningen. Endast barn och unga i ridskolan. Mkt samarbete med stadsdelen, eftermiddags- och lovaktiviteter. Tydligare regler på ridvägar.	Föreningen har ungdomssektion, bedriver träning, tävlingsektion, sociala träffar. Vill få ut medlemmar att tävla. Föreningen har inte insyn i ridskolan men bra samarbete.	Ständig kö. Vill utveckla tillgänglighet och kvalitet. Samarbete med stadsdelen vid lov och familjedagar.	Får ej ekonomin att gå ihop. Vill inte höja avgifter. Små grupper. Samarbetar med stadsdelen vid lov.

Bilaga 2

Enkät till ridsporten 2017

1 av 18. Er förenings kontaktuppgifter

Vad heter er ridförening?

Vad är adressen till er ridförening?

Er förenings telefonnummer?

Er förenings e-postadress?

Webbadressen till er förenings hemsida?

Er förenings öppettider?

Namn och kontaktuppgifter till dig som svarar på denna enkät

2 av 18. Medlemmar och besökare efter kön och ålder (2016)

	Flickor/ Kvinnor	Varav flickor 7-25 år	Varav kvinnor över 65	Pojkar/ Män	Varav pojkar 7-25 år	Varav män över 65 år

Antal medlemmar i föreningen

Antal aktiva medlemmar (både idrottsutövare, ledare och förtroendevalda)

Antal bidragsberättigade (deltar i föreningens aktiviteter minst 10 gånger/år)

3 av 18. Vad kostar det att vara medlem i er förening per år?

För junior

För senior

För familj

4 av 18. Er förenings styrelse

Hur många personer sitter i
föreningens styrelse?

Hur ser könsfördelningen
ut?

Hur många i styrelsen har gått någon av ridsportförbundets utbildningar? (t.ex Ridsportens
affärsskola, Att driva ridskola, Med ridsporten mot framtiden)

5 av 18. Personal och utbildning

Hur många anställda har föreningen?

Vilka relevanta utbildningar har föreningens anställda?

Hur många övriga anställda finns på anläggningen?

Vilka relevanta utbildningar har anläggningens övriga anställda?

Finns det anställda som har kompetens inom ridning för personer med funktionsvariation?

6 av 18. Ridskola (Om du svarar nej på denna fråga skickas du automatiskt till fråga 10)

Ja

Nej

Finns det ridskola på
anläggningen?

☐☐

Vem driver ridskolan?

7 av 18. Avgifter för ridskolan

	För junior	För senior
Vad kostar en ridskolelektion 45 minuter?	____	____
Vad kostar en ridskolelektion 60 minuter?	____	____
Hur många ridskolelektioner genomförs per vecka?		

8 av 18. Deltagare i ridskolan

	Flickor/ Kvinnor	Varav flickor 7–25 år	Varav kvinnor över 65	Pojkar/ Män	Varav pojkar 7–25 år	Varav män över 65 år
Hur många deltar i ridskolan varje år?	____	____	____	____	____	____
Hur många personer med funktionsvariation deltar i ridskolan varje år?	____	____	____	____	____	____

9 av 18. Platser på er ridskola

	Ja	Nej
Finns det lediga platser på er ridskola?	☐	☐
Står det personer i kö till ridskolan?	☐	☐
Kostar det något att stå i kö till ridskolan?	☐	☐

Ungefär hur lång kö är det och till vilka grupper/nivåer?

10 av 18. Övrig verksamhet

	Ja	Nej	Vet ej
Bedrivs någon form av prova-på-verksamhet?	☐	☐	☐
Bedrivs lägerverksamhet?	☐	☐	☐
Erbjuds ridning för personer med funktionsvariation?	☐	☐	☐
Finns samarbeten med andra ridföreningar?	☐	☐	☐
Finns samarbete med andra ridanläggningar?	☐	☐	☐
Finns samarbete med stadsdelsförvaltningen?	☐	☐	☐
Finns samarbete med skolidrotten?	☐	☐	☐
Finns samarbete med ridterapi/rehabilitering?	☐	☐	☐
Finns fritidsledare knutna till verksamheten?	☐	☐	☐
Bedrivs aktiviteter för att nå nya målgrupper?	☐	☐	☐
Bedrivs träningsverksamhet för ungdomar (7-25 år)?	☐	☐	☐
Bedrivs tävlingsverksamhet för ungdomar (7-25) år?	☐	☐	☐

Om du svarade ja på sista frågan: På vilken nivå (klubb-, lokal-, regional-, nationell- eller internationell nivå) arrangerar klubben tävlingar?

11 av 18. Ägande, underhåll och drift av anläggning och mark

Ange vem som äger, underhåller samt driver följande på er anläggning: ÄGS AV

UNDERHÅLLS AV

DRIVS AV

Stall	- Välj från listan -		- Välj från listan -		- Välj från listan -	
Mark där stall står	- Välj från listan -		- Välj från listan -		- Välj från listan -	
Ridhus inklusive manege	- Välj från listan -		- Välj från listan -		- Välj från listan -	
Mark där ridhus står	- Välj från listan -		- Välj från listan -		- Välj från listan -	
Paddock	- Välj från listan -		- Välj från listan -		- Välj från listan -	
Rasthagar	- Välj från listan -		- Välj från listan -		- Välj från listan -	
Betesmarker	- Välj från listan -		- Välj från listan -		- Välj från listan -	

Om det finns hyresavtal ange längd för respektive avtal (från och med - till och med):

12 av 18. Antal hästar på anläggningen

	Privatägda	Föreningsägda
Hur många hästar finns på anläggningen?	____	____
Hur många av dessa används i ridskoleverksamheten?	____	____

13 av 18. Övrigt om anläggning

	Ja	Nej	Vet ej
Är anläggningen anpassad för personer med funktionsvariation?	☐	☐	☐
Finns omklädningsrum med toalett och dusch?	☐	☐	☐
Finns separat omklädningsrum för personalen?	☐	☐	☐
Hyr eller lånar föreningen ut lokaler till andra verksamheter?	☐	☐	☐
Finns det parkeringsplatser vid anläggningen?	☐	☐	☐
Fi parkeringen?	☐	☐	☐

Vilka andra lokaler (t.ex teorisal, café) finns på anläggningen?

14 av 18. Känner ni till några brister på anläggningen eller i verksamheten som gör att inte myndighetskraven uppnås? Beskriv i så fall vilka och varför.

15 av 18. Tillgänglighet

Ja

Nej

Vet ej

Finns det kollektivtrafik på 500
meters gångavstånd från
ridanläggningen?

Upplevs vägen mellan hållplats och
ridanläggning som trygg?

Är vägen mellan hållplats och
ridanläggning belyst?

Finns det kollektivtrafik cirka 2
gångar per timme (eller mer) på
vardagar?

Finns det kollektivtrafik cirka 2
gångar per timme (eller mer) på
helger?

Vilken är närmsta hållplats till anläggningen?

16 av 18. Ridvägar

Ja

Nej

Vet ej

Inte aktuellt

Finns det ridvägar i anslutning till
anläggningen?

Har ridvägarna belysning?

Är ridvägarna skyltade?

Används ridvägarna av andra än
ryttare?

Hur många kilometer ridväg finns i anslutning till ridanläggningen?

17 av 18. Har ni övriga kommentarer (om exempelvis er förening, verksamhet eller utvecklingsplanen för ridsporten)?

18 av 18. Skicka dina svar

Du har nu svarat på alla frågor i enkäten. Glöm inte att klicka på "Skicka" i nedre högra hörnet för att skicka in dina svar till oss. Stort tack för din medverkan!

Bilaga 3

Rapport till Västra Götalands Idrottsförbund om ridanläggningar i Göteborgs kommun.

Ridklubbar med ridskoleverksamhet

Alleby Ridklubb, ridskolan drivs av en privat näringsidkare i samråd med en aktiv förening som är medlem i SvRf och dess distrikt.

Föreningen anordnar tävlingar och träningar, klubben är framgångsrik i tävlingsgrenen Mounted Games. För tävlingsverksamheten krävs en del kompletteringar i både ridhus och utomhusbanor. Föreningen är orolig över att Serneke har köpt upp mark i anslutning till verksamheten, vilket kan innebära försämringar för klubbens verksamhet samt att mark försvinner där klubben idag disponerar hagmark.

Vägen till och från anläggningen är ej tillfredställande vad det gäller säkerhet och trygghet, inga mötesplatser (för bilar, hästransporter, räddningstjänst etc.) Dåligt med anlagda ridvägar, saknar ridvägar där man inte behöver korsa starkt trafikerade vägar.

Vi vill också bli sammankopplade med den ridväg som faktiskt byggdes på Hisingen för ett antal års sedan.

Askims Ridklubb, ridskolan drivs av privat näringsidkare i samråd med en aktiv förening som är medlem i SvRf och dess distrikt.

Stora bekymmer med att mark och ridvägar försvinner pga. exploateringar vilket innebär att förutsättningar att driva en kvalitativ ridverksamhet är hotad. Förhandlingar med IOFF och Mölndals kommun pågår, även förbundet är delaktig i dessa möten.

Önskan från föreningen är att föreningen blir erbjuden annan mark i kommunen eller i Mölndals kommun och bygga en ny anläggning för dess framtida verksamhet. Och att det är föreningen som kommer att driva ridskolan i egen regi.

Billdals ridklubb, klubben driver ridskolan och all övrig verksamhet i egen regi. Organisationsform ideell förening.

En stabil förening med en mycket bra verksamhet.

En av distriktets stora tävlingsklubbar med upp till nationella tävlingar, klubben har tre viktiga verksamhetsområden, ridskola, tävling och medlemsuppställningar.

Hög efterfrågan på att rida på ridskolan

Stall med spiltor som i en framtid med all sannolikhet kommer att behöva förändras med tanke på framtida lagstiftning, som inte kommer att låta att djur är uppbundna, utan ska kunna röra sig fritt under hela dygnet.

Behov på anläggningen: Ridvägar, säkra markytor för hästhållning, omklädningsrum för ridande elever, både för flickor och pojkar. Säkerhetsbelysning i stallar och ridhus som slår på vid ev. strömavbrott.

Bulycke Ryttarförening, klubben driver ridskolan och all övrig verksamhet, i egen regi. Organisationsform ideell förening.

En stabil förening med mycket bra verksamhet. Samverkan med ett Real Gymnasiet. Idag ligger ansvaret på anläggning, stall och ridhus på IOFF, klubben har stall som uppfyller lagkrav och hästarna har en bra miljö både ute och inne.

Ridhuset behöver isoleras, är idag oisolerat vilket inte är bra ur arbetsmiljöperspektiv. Ridhuset kan delas av i två avdelningar.

Klubben är i stort behov av utrymmen såsom, personalutrymmen, duschar, omklädningsrum, lokaler för avsuttet verksamhet, undervisning mm. Vägen till och från klubben är dåligt upplyst, i princip obefintlig. Rövning av skog och sly längs vägen bör göras. Kommunala färdmedel saknas i nära anslutning till klubben.

Clarebergs Ridklubb, driver ridskolan och all övrig verksamhet, i egen regi. Organisationsform ideell förening.

Stabil förening, med hög efterfrågan om att börja på ridskolan.

Stort behov av ett ridhus till med tillhörande uteridbana. Det ligger i föreningens målsättning att få möjlighet att genomföra detta inom en snar framtid. Stall med spiltor som i en framtid med all sannolikhet kommer att behöva förändras med tanke på framtida lagstiftning, som inte kommer att låta att djur är uppbundna, utan ska kunna röra sig fritt under hela dygnet.

Viktigt att säkerställa nuvarande mark för, klubbens hästar och utevistelse, dess verksamhet, att underhålla befintliga ridvägar och säkerställa även dessa.

Göteborgs Fältrittklubb, driver ridskolan och all övrig verksamhet, i egen regi. Organisationsform ideell förening.

Stabil förening, med hög efterfrågan om att börja på ridskolan.

Markfrågan är en mycket angelägen för att leva upp till lagstiftning om hästars utevistelse.

Stall med spiltor som i en framtid med all sannolikhet kommer att behöva förändras med tanke på framtida lagstiftning, som inte kommer att tillåta att djur är uppbundna, utan ska kunna röra sig fritt under hela dygnet.

Göteborgs Handikappridklubb, driver ridskolan och all övrig verksamhet, i egen regi. Organisationsform ideell förening.

Stabil förening med en oerhört viktig verksamhet, har mycket kunskap om människors behov utifrån olika funktionsvariationer där ridning är en väl beprövad och viktig aktivitet.

Ridhuset är oisolerat vilket bör åtgärdas, både utifrån elever och personal.

Klubben har under senare tid anpassat sin hästhållning genom att anlägga en utedrift för sina hästar, det har byggts ligghallar, foderstationer och arbete pågår med att anlägga värmeslingor så att vattenförsörjning ska fungera under alla årstider.

Nuvarande stall uppfyller inte kraven på uppstallade hästar över dygnet på grund av mått i spiltor och boxar. Det finns ett angeläget behov av moderna liftsystem i denna verksamhet, idag är de inte av den karaktären!

Långeberga Ridklubb, driver ridskolan och all övrig verksamhet, i egen regi. Organisationsform ideell förening.

Stabil förening, med hög efterfrågan om att börja på ridskolan.

Markfrågan mycket viktig för klubbens framtid, det trycker på från alla håll, köpcentrum, vägar, bostadsbyggande. Det hotar föreningens möjligheter att leva upp till lagstiftning, för hästhållning, hålla hög säkerhet och även tillgängligheten kan komma att påverkas.

Det ena stallet bör också komma att antingen ersättas eller göras om till en bättre hästhållning, även omklädning och duschmöjligheter för ridskolans elever är otillfredsställande, idag bör ingen idrottsanläggning sakna dessa faciliteter!

Stall Adam, ridskolan drivs av privat näringsidkare i samråd med en aktiv förening som är medlem i SvRF och dess distrikt

Har för närvarande ingen kö till sin ridskoleverksamhet.

Trafiksituationen är en mycket angelägen fråga för klubben på ena sidan en 90 väg som är mycket farlig att korsa med ryttare och häst.

På andra sidan en 70 väg med likadana bekymmer. Det är inte bara farlig utan förenat med livsfara för både häst och ryttare.

Ridskolans ägare och klubben har begärt ändring och lyft frågan med trafikverket utan framgång! Ridvägarna runt anläggning är i behov av upprustning och bör hårdgöras.

Storås Ridklubb, driver ridskolan och all övrig verksamhet, i egen regi. Organisationsform ideell förening.

Stabil förening, med hög efterfrågan om att börja på ridskolan.

Stallet uppfyller inte de krav som ställs idag, utan bör byggas om eller ersättas, föreningen önskar även ett ridhus till med tanke på efterfrågan.

Bättre omklädning och duschmöjligheter är också något som bör förändras inom det närmaste.

Klubben har bra förutsättningar för hästarnas utevistelse som det ser ut idag och man bör säkra ytorna för framtiden.

Årekärns Ridklubb ridskolan drivs av privat näringsidkare i samråd med en aktiv förening som är medlem i SvRF och dess distrikt

Ridskolan drivs i privat regi. Föreningen ansvarar för föreningsaktiviteter.

Klubbar som inte har ridskoleverksamhet, men har tävlingar och träningar

Gunneshby Hästsportklubb

Göteborgs Horse & Carriage Club, körning.

Göteborgs Hästsportklubb Torslanda Ridklubb

4 H gårdar som bedriver lite ridskoleverksamhet och är medlemmar hos oss.

Norra Hisingens stallklubb (4 H gård Tolsered) Kätilsröd (4 H gård)

Sammanfattning:

Samhällsplanering!

En stor och angelägen fråga för framtiden är att säkerställa mark till ridanläggningarna. Låt häst- och ridverksamhet bli en del av samhällsplaneringen!

Idag finns inget behov av att etablera någon ny anläggning om det inte är för att ersätta någon befintlig anläggning som inte kan fortsätta sin verksamhet där den finns idag.

Vi finns idag i 5 av stadens 10 stadsdelar, och det finns minst en i varje stadsdelsregion.

Standarden på våra ridskolor varierar, vilket behöver åtgärdas, för att svara upp till funktionella krav och säkerhet för både människa och häst. För att uppnå detta behöver vi kommunens stöd och ökad förståelse för ridsportens behov.

Ridvägar bör företrädesvis byggas ut i anslutning till befintliga ridanläggningar och förslås så långt det är möjligt vara sammanhängande.

Ökad tillgänglighet!

Närheten till våra ridanläggningar har en avgörande betydelse för valet av idrott, bra kommunikationer en viktig förutsättning för att göra ridsporten tillgänglig för fler. Belysta anläggningar, gång och cykelbanor ökar tryggheten och gör det lättare att ta sig till våra anläggningar.

Det ska vara lätt och tryggt att idrotta!

Ridsporten är en av största idrotterna i kommunen och tyvärr så hittar få personer med utländsk bakgrund till ridskolan.

Med insatser som gör att vi kan hålla våra avgifter på en rimlig nivå så är vår uppfattning att även vårt arbete med att nå även denna grupp kan öka.

För personer med funktionsvariationer är omoderna anläggningar ofta en tröskel till att ha en aktiv fritid, och ridsporten är en av de största idrotterna för dessa personer.

För att öka tillgängligheten för personer med funktionsvariationer behöver utrustning och hjälpmedel ses över och kompletteras. Samtliga bör ha funktionella hissar, ramper och liftar.

Rättvist stöd på lika villkor!

Samtliga föreningsdrivna ridskolor har ett stort ansvar för sina anställd personal, anläggningar, nybyggnationer, renoveringar av ridhus, stallar, markytor, ibland t.o.m. vägen till och från, med allt vad det innebär, med drift och underhåll. Vi önskar en förändrad syn och inställning från kommunens beslutsfattare till idrotten ridsport!

Vi kräver lika villkor för allas idrottande och en rättvis fördelning av kommunens idrottsstöd.

Övrigt!

Samtliga föreningar har väl fungerande ungdomssektioner som enligt våra stadgar är representerade med två personer i respektive förenings huvudstyrelse. Distriktet utbildar årligen ca. 40 st. ungdomar genom våra ungdomsledarkurser, det innebär att ungdomarna både får och tar ansvar för den föreningsverksamhet som finns hos våra medlemmar.

Vårt att notera är att IOFF i Göteborgs kommun, under 2017, har startat ett arbete med att uppdatera "Utvecklingsplanen för ridsporten i Göteborg" tillsammans med ett flertal andra förvaltningar och Göteborgs och Bohusläns Ridsportförbund.